Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

לאדזשער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאלימיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 290 (982 | Łódź, Niedziela 19 Grudnia 1926 | פירטער יארגאנג | לאדז, זונטאג יד טבת תרפ"ז. | Nr. 290 (982

24-71 .טעל ,21 אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-7

רעוואלוציע אין ליטע.

פאשיסטען ביי דער מאכט, קיין שום בלוט-פערגיסונג נישט פארגעקומען.

ריגא, 18 (פפעצ. טעל.) אין דער נאכט פון דאנערשטאג אויף פרייטאג איז אין קאוונא פארגעקומען א מלוכה-איבערקערעניש. די גאנצע מאכט איז איבער-געגאנגען אין די הענד פון דער נייער צייטווייליגער מיליטער-רעגירונג, וועל-כע האט ערקלערט קריגס-צושטאנד און האט איבערגעגעבען דעם געוועזענעם פרעזידענט סמעטאנא צו פיהרען דעם אמט פון מלוכה-פרעזידענט. סמעטאנא האט דעם אמט אנגענומען.

דער מלוכה-פרעזידענט גריניוס איז אינטערנירט אין זיין פאלאץ, אלע מיניסטארען זענען ארעסטירט. אלס קא-מענדאנט פון קאוונא איז בעשטימט גע-ווארען דער אנפיהרער פון די ליטווי-שע פאשיסטען גלאוואצקי. ס'איז נישט פארגעקומען קיין שום בלוט פערגיסונג, אומעטום הערשט רוה.

בערלין, 18 (ספ. טעל.) די איבער קערעניש איז פארגעקומען אויף פאל-גענדען אופן: בעת דער סיים האט א-געהאלטען א נאכט זיצונג, איז א זייגער 3 ביינאכט אין סיים אנגעקומען אן אפ-טיילונג מיליטער, ארעסטירט דאס פרע-זידיום און פונאנדערגעטריבען די דעפו-טאטען און פובליקום.

אלס דיקטאטאר איז בעשטימט גע-ווארען סמעטאנא, וועלכער האט ער-קלערט, אז ער וועט זיך נישט ריכטען מיט קיין שום פארטיי.

צוליב דעם, וואס דער שאוולער גאר-ניזאן איז נישט מסכים מיט די רעוואַ-לוציאנערען ווערט ערווארט יעדען אויגענבליק א בלוטיגער צוזאמענשטויס.

קעניגסבערג, 18 (אטע) אין גאנץ ליטע איז דורך דער רעגירונג פון סמע-טאנא ערקלערט געווארען קריגס - צו-שטאנד. די באהן-פערבינדונג מיט אויס-לאנד איז איבערגעריסען. טעלעפאנישע פערבינדונג איז נאר פערהאן פאר מלוכה - ענינים. די באאמטע האבען זיך איבערגעגעבען צו דער דיספאזיציע פון דער נייער רעגירונג.

בערלין, 18. (ספ. טעל.) „וואלף-ביורא" מעלדעט, אז די רעוואלוציאנע-רע רעגירונג האט ארויסגעגעבען אן אויפרוף. אין וועלכער זי ערקלערט, אז זי האט אומגעווארפען די רעגירונג, וועלכע האט פערקויפט די ליטווישע אומאפהענגיגקייט די סאוויעטען.

ווארשא, 18 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). 2 א זייגער ביינאכט איז אנגעקומען א נישט-קאנט-ראלירטע ידיעה, אז דער געוועזענער פרעזידענט פון דער ליטווישער רעפוב-ליק גריניוס איז ערמארדעט-געווארען.

ריגא, 18. (ספ. טעל.). לויט די לעצטע ידיעות פון קאוונא איז די לאגע דארט נאך נישט אויפגעקלערט. א טייל פון גארניזאן איז נישט איבערגעגאנגען צו די רעוואלוציאנערען און האבען זיך פערפעסטיגט אין אַווי-געזופענעם „גרי-נעם-בארג". פון וואנען זיי דראהען צו באמבארדירען די שטאדט.

ס'קומען פאר סאוויעטיש - ליטווישע אונטערהאנדלונגען וועגען איבערנעהמען די מאכט. אין קליינפעדיגע געפינט זיך די גאנצע מאכט אין די הענד פון די מי-ליטער-דיקטאטארען אין שאוועל איז די לאגע נישט אויפגעקלערט.

בערלין, 18 (ספ. טעל.) די אמע-ריקאנישע זשורנאליסטען, וועלכע האבען געוואלט אריינפאהרען קיין קאוונא זענען פערהאלטען - געווארען ביי דער גרעניץ.

ריגא, 18 (אטע) אויף דער ידיעה, אז ס'איז ארעסטירט געווארען דער ליטווישער פרעזידענט, האבען די באהן-ארבייטער איינגעארדענט א דעמאנ-סטראציע. סמעטאנא האט ערקלערט די ארבייטער, אז די ארבייטער-פראגען וועלען ערלעדיגט ווערען און האט תיכף געהייסען אויסצאהלען א דרינגענדע אונטערשטיצונג.

(הייטער זעה 2-טע זייט).

נפטר געווארען דער זשיראַרדאווער רבי.

זגעזש, 18 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט). פרייטאג איז דא נפטר געווארען דער זשיראַרדאווער רבי ר' יעקב בן ר' מנחם טודרוס זצ"ל לעה-רער אין עלטער פון 87 יאהר.

דער נפטר שטאמט פון גרויסען יחוס. ער איז געווען א זוהן פון כעלמער רב און אן אייניקעל פונ'ם בעריהמטען כע-לעמער רב ר' נטע'לע. דער נפטר איז געווען 8 יאהר רב אין וואסלאוויטש, שפעטער 10 יאהר רב אין כעלם און 12 יאהר רב אין זשיראַרדאוו. ווען דער בזשעזשינער רבי איז נפטר געווארען אין זגערזש איז דער זשיראַרדאווער רב אריבערגעפאהרען אהין און האט דארט אונטערן נאמען זשיראַרדאווער רבי איי-נגעגענומען די רבי'סטוועע. דארט האט ער געוואוינט 28 יאהר. דער זשיראַר-דאווער רבי, וואס איז אויך געווען א שוואגער פונ'ם איצטיגען זגערזשער רב, האט גע'שם'ט פאר א גרויסען למדן, געלעבט זעהר בעשיידען און האט גע-האט פיל אנהענגער.

צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט 12 א זייגער אין זגערזש, קומען זיך צוזאמען פיל חסידים, רביים און רבנים פון דער פראווינץ.

———

די בעסטע שמיטאנקאווע שאקאלאדע

פרובירט דיטעג אז! פערלאנגט איבעראל!

אנו מביעים בזה את רגשי השתתפותנו העמוקה בצערה הגדול של חברת לשכתנו, מרת רחמה צ'אפניק, למות עליה

אמה ז"ל

בהתקדמות עבודת בנין ארצנו תמצא את נחומיה!

ועד ההתאחדות הציונית בלודז

ועד „קרן-היסוד"

הועדה המאוחדת ל„קרן-הקימת לישראל"

המשרד הא"י בלודז.

882

מקרב ולב עמוק הרינו משתתפים בצערה הגדול של חברתנו הג' רחמה צ'אפניק במות עליה פתאום

אמה ז"ל

בעבודתנו המשותפת ובהתגשמות שאיפותינו הציונית תנוחמי, חברה, בינונך הרב!

883

התאגדות פקידי הלשכה הציונית בלודז.

מיר בעטיילינען זיך אין דעם גרויסען צער פון אונזער ווערטע פריינדין

פרל. רוזשא טשאפניק און פאמיליע צוליב'ן פלוצלינגען טויט פון איהר

מוטער ז"ל

בנימין, דוד, זיגמונט און טאלא זילבערבערג.

168

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען אין עלטער פון 26 יאהר אונזער טייערער און נישט-פערגעסענער זאהן, מאן און פאטער נ"ע

יצחק יעקב שאלדאיעווסקי

ב"ר שמעון נ"י

די לוי' קומט פאר היינט זונטאג י"ד טבת תרפ"ז 11 א זייגער פארמיטאג פון טרויער הויז נאוואמיעסקא 18 וועגען ס'טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

895

הכחשה.

צוליב דעם וואס עס האט זיך בעוויזען אין פרייטאג'דיגען נומער פון „נייעם פאלקסבלאט" אן'אויפרוף צו אלע קליינהענדלער וועגען נישט איינגעצאהלטע געלדער אין די אורזשאגדען און אונטער דעם אויפרוף איז געוועזען אונטערגעשריבען אונזערע נעמען ערקלערען מיר עפענטליך, אז מיר האבען קיין שום פרעטענציעס צום צענטראל קליינהענדלער אויף לאדזשער וואיעוואדזטווע זאוואדזקע 5 און מיר האבען קיינעם נישט בעפאלמעכטיגט אונזערע נעמען אונטער צו שרייבען. עס פאלגען אונטערשריפטען:

שמעון מינדאל, קילינסקי 48.

כלמי רובין, ווסכאדניא 23.

שמואל מינדאל, קילינסקי 33.

868

שטאפערינס

ארויסצופאהרען קיין רומעניען ווערען געזוכט. מעלדען זיך ביי ה' קויפמאן, אל. 1. מאי 37 וו. 8.

881

Dr. med.

W. Eychner

פרויען-קראנקהייטען

און אקושעריע

זגערזשער 38 טעל. 34-72

נעמט אן אין דער לעטשניצע פעטריקאווער 294 פון 12—2 מיטאג אין דער חיים פון 8-6 אוו.

דייטשער קאבינעט איז דימיסיט

בערלין, 18 (ספ. טעל.) פרייטאג האלב 7 אין אָוונט איז מיט אַ מעהרהייט פון 249 שטימען פון סאָציאַליסטען, קאָמוניסטען, נאַציאָנאַליסטען און היטלעראָווצעס דורכ'ן רייכסטאַג אויסגעדריקט געוואָרען אומצוטרוי דער דייטשער רעגירונג.

דער אומצוטרוי איז אויסגעדריקט געוואָרען צוליב ריין-אינערליך-פאָליטישע גרונדען.

צוליב'ן רעזולטאַט פון דער אָפּשטימונג האָט זיך די רעגירונג אָנגעגעבען אין דימיסיע. פּרעזידענט הינדענבורג האָט די דימיסיע אָנגענומען, דאַנקענדיג דעם קאַנצלער און די איבעריגע מיניסטאָרען פאַר זייער אַרבייט, און זיי געבעטען צו פיהרען זייערע אַמטען ביז ס'וועט געשאַפען ווערען אַ נייע רעגירונג.

די רייכסטאַג-זיצונג וועט פאָרקומען דעם 19-טען יאַנואַר.

געפינען א'אנרעגונגס-טאפעל אין הויז וואו עס האט אמאל געוואוינט מענדעלזאן.

בערלין. (י.ט.א.) אַ'אינטערעסאַנטע ענטדעקונג איז געמאַכט געוואָרען בעת'ן אָפּפּרישען דאָס הויז אויף שפּאַנדויער-גאַס נומער 33 אין בערלין. אויף איינער פון די ווענד האָט מען געפינען אַ מאַרמאָרענע טאַפעל מיט דער אויפשריפט: „אין דעם הויז האָט געלעבט און געשאַפען אונשטערבליכעס מאָזעס מענדעלזאָן, געבוירען אין דעסוי 1729, געשטאָרבען אין בערלין 1756". די טאַפעל וועגט איבער 10 צענטנער און איז געווען אַלט מעהר ווי 100 יאָהר.

גרויסע שטורעם אין ארץ-ישראל פערניכטען היסטארישע אוצרות.

פּאַריז, 18 (אטע) פון ירושלים טיילט מען מיט, אַז בעת אַ גרויסען שטורם, וואָס האָט זיך איבערגעטראָגען איבער פּאַלעסטינאַ, זענען פערניכטעט געוואָרען די היסטאָרישע מויערן ביי אַשכלון, וואָס זענען אויסגעבוים-געוואָרען נאָך בעת די קרייץ-צוגען. די דאָזיגע מויערן זאָל האָבען אויסגעבויט דער ענגלישער קעניג ריטשאַרד דער לייבען-האַרץ.

טיילען פון די אַלטע פאָרטיפיקאַציעס זענען פערבליבען ביז רער לעצטער צייט אין אַ רעלאַטיוו-גוטען צושטאַנד, און ערשט די לעצטע שטורמען האָבען זיי גענצליך פערניכטעט.

רעפארמירען דאס שטייער-סיסטעם

זאגט צו מיניסטער טשעכאוויטש.

אויף דער פרייטאָג'דיגער זיצונג פון דער בודזשעט-קאָמיסיע ביים סענאַט, האָט דער פינאַנץ-מיניסטער טשעכאָוויטש געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט בעלויכטען די איצטיגע פינאַנץ-לאַגע פון דער מלוכה.

אָפּשטעלענדיג זיך אויף די פּאָזיטיווע ערפאָלגען אין פערגאַנגענעם יאָהר, האָט ער אָנגעוויזען, אַז מיט אָפענע אויגען קוקט ער אויף דער געפאַהר, וואָס דראָהט דער מלוכה קודם כל דורכ'ן שטייגען פון יקרות און דורך דער מעגליכער ענדערונג פונ'ם האַנדעלס-בילאַנס. דער פינאַנץ מיניסטער בעטראַכט פאַר זיין אַ'צטיגער נאָהענטסטער אויפגאַבע פאַרצוברייטען די מעגליכקייט פון אַנ'אויסלענדישע הלואה. ס'זענען נויטיג נישט נאָר מלוכה-הלואות, נאָר אויך אַ צופלוס פון אויסלענדישע קאַפּיטאַלען פאַר אונזער ווירטשאַפט. דער דאָזיגער צופלוס איז אין דער ערשטער רייה אָפּהענגיג פון אונזער בודזשעט-גלייכגעוויכט און פון דער פלאַנמעסיגער ווירטשאַפטליכער טעטיגקייט.

כדי צו פערהיטען פון געפעהרליכע עקספּערימענטען, ווערט געשאַפען אַ פּינאַנץ-ראַט פון געניטע פינאַנסיסטען, וואָס האָבען אַנ'אַלגעמיינעם צוטרוי, דער צנטשפּרעכענד ער דעקרעט וועגען דעם איז שוין פערעפענטליכט געוואָרען דורכ'ן מלוכה פּרעזידענט.

אין ווייטערדיגען טייל פון זיין רעדע האָט דער מיניסטער איגטערגעשטראָכען, אַז ער וויל אויסמיידען דאָס העכערען פון שטייערען און וועט זיך בעמיהען צו רעפאָרמירען דעם שטייער-סיסטעם. צווישען אַנד. זאָל פערקלענערט ווערען דער קאָנטינגענט פון פערמעגענס-שטייער און איינגעפיהרען אַ שטענדיגען פערמעגענס-שטייער. דער מיניסטער רעקאָמענדירט צו זיין זעהר פאָרזיכטיג אין וואַלוטא-ענינים. די אָפּהענגיגקייט פון געוועזליכער סטאַביליזאַציע מאַכט ער אָפּהענגיג פונ'ם געלט-ציפלוס פון אויסען.

פּעראייניגטער יודישער עוואקואציע-קאמיטעט האט פערענדיגט זיין ארבייט.

פּאַריז, (י.ט.א.) מיט אַ יאָהר צוריק האָט זיך געגרינדעט, ווי מיר האָבען שוין זייגער צייט מיטגעטיילט, אַ „פּעראייניגטער עוואַקואַציע-קאָמיטעט", וואָס האָט זיך געשטעלט פאַר אַג אויפגאַבע צו העלפען עמיגרירען אין אַנדערע לענדער די יעניגע עמיגראַנטען, וואָס זענען געבליבען שטעקען אין די פּאָרטען צוליב די אימיגראַציע-בעגרענצונגען אין די פּעראייניגטע שטאַטען, ווי אויך צו העלפען די יודישע היימלאָזע פון רוסלאַנד, וואָס געפינען זיך אין רומעניען און אין קאָנסטאַנטינאָפּאָל. מיט אַ קורצער צייט צוריק האָט דער „פּעראייניגטער עוואַקואַציע-קאָמיטעט" אָפּגעהאַלטען זיין שלוס-זיצונג אין פּאַריז. נאָכ'ן אויסהערען דעם בעריכט האָט דער קאָמיטעט ערקלערט, אַז זיינע אויפגאַבען זענען פערווירקליכט געוואָרען און דער קאָמיטעט האָט זיך אויפגעלעזט.

אמעריקאנער „איכר" גרייט זיך שיקען ווייטערע צעהן טראקטארען קיין סאוויעט-רוסלאנד.

ניו-יאָרק. (י.ט.א.) דאָס ביוראָ פון דער געזעלשאַפט צו שטיצען די יודישע קאָלאָניזאַציע אין רוסלאַנד „איכר" מעלדעט, אַז חוץ די צוואַנציג טראַקטאָרס אין ווערט פון 5 און צוואַנציג טויזענד דאָלאַר, וואָס זענען געשיקט געוואָרען דורכ'ן „איכר" פאַר די יודישע קאָלאָניסטען אין סאָוויעט-רוסלאַנד און זענען שוין אָנגעקומען קיין אָדעס, וועט אינגיכען אַרויסגעשיקט ווערען אַ צוויטער טראַנספּאָרט פון צעהן טראַקטאָרס מיט אַלע נויטיגע צו זיי מכשירים. דער דאָזיגער צווייטער טראַנספּאָרט וועט איינשליסליך איין טראַקטאָר פון אַ גרויסע פערעהרער פון דעם דיכטער אברהם רייזען אין לאָס אַנדזשעלאָס.

„י. ק. א." פערברייטערט איהר טעטיגקייט אין רוסלאנד.

פּאַריז. (יט"א). דאָס הויפּט-ביוראָ פון יק"א טיילט מיט, אַז די יק"א פערברייטערט איהר טעטיגקייט אין רוסלאַנד. אין יאָהר 1927 וועט „יק"א" בעזעצען אין די ראַיאָנען: מאַריאַמפּאָל און זאַפּאָראָזשע אַ גרעסערע צאָהל קאָלאָניסטען-יודען. אין מאַריאַמפּאָל וועט „יק"א" קאָלאָניזירען אויף אַ שטח פון 4000 העקטאַר 250 משפחות.

סענוואָרטי אָנגעקומען קיין ארץ-ישראל.

ירושלים, (יט") דער קאָמאַנדאַר קאַנוואָרטי, מיטגליד פון ענגלישען פּאַרלאַמענט, איז אָנגעקומען קיין ירושלים. אַענוואָרטי איז געקומען קיין ארץ ישראל קויף אַ לענגערע צייט, ער וועט בעזוכען די יודישע קאָלאָניעס און וועט זיך בעקענען מיט דעם יודישען אויפבוי-ווערק אין לאַנד.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
[illegible] קראנקהייטען. בעשט-רטלונגען פון קונסטליכע בעזרג-זון.
נעמט אן פון 3—5 נאכמיטאג.

Dr. med. Braun
28
40-26
נעמט אן פון 9—12 און פון 5—8

סענאט אנגענומען דעם בודזשעט אויף 1927.

וואַרשאַ, 18 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) אויף דער היינטיגער זיצונג פון סענאַט איז אין אַלע 3 לעזונגען אָנגענומען געוואָרען דאָס בודזשעט-פּראָוויזאָריום פאַר'ן ערשטען קוואַרטאַל פון 1927 י.

די רעוואלוציע אין ליטא און די יודישע בעפעלקערונג.

פאשיסטישע „רעוואלוציאנערען" ארעסטירען קאמוניסטען און... יודען.

(ענדע פון דער 1-טער זייט).

בערלין, 18. (טעלעגראַפיש דורך י.ט.א.) דער קאָוונער י.ט.א.-קאָרעספּאָנדענט טעלעגראַפירט פון דער היינטיגער דאַטע: דער מיליטערישער אויפשטאַנד אין ליטע איז געלונגען. ס'איז געגרינדעט געוואָרען אַ רעכטער קאַבינעט מיט וואַלדעמאַראַס בראש.

ס'זענען פאָרגעקומען מאַסען-אַרעסטען פון קאָמוניסטען, צווישען זיי אויך — פון יודען. אין גאַנץ ליטע איז ערקלערט קריגס-צושטאַנד.

ס'איז איינגעשטעלט-געוואָרען אַ פאַרצענזור אויף צייטונגען און דעפּעשען.

די יוד. בעפעלקערונג, וועלכע האָט פריהער געלעבט אין פּאַניק, האָט זיך היינט בערוהיגט.

ספערען ווערען די לעצטע געשעהענישען אין ליטע בעטראַכט אַלס אַ „שטיקעל אַרבייט", וואָס איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען דורך ענגלאַנד מיט דער פערשטענדיגונג פון דייטשלאַנד. די געשעהענישען אין ליטע האָבען דעם ציל אַזוי-אַרום צו פּאַראַליזירען דעם סאָווייעטיש-ליטווישען נייטראַליטעט-אָפּמאַך.

וואַרשאַ, 18 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט). ווי איך דערוויס זיך פון אַ זיכערער קוועלע, זענען אַלע אומרוהיגע קלאַנגען וועגען אָרגאַניזירען די פּ. א. וו. אין ווילנער קאַנט, וועגען דער קאָנצענטראַציע פון אָפּיצירען אין ווילנער קאַנט א. א. וו. זענען איינגאַנצען פאַלש און אויסגעטרוימט פון פינגער.

בערלין, 18 (אטע) די נייע רעגירונג איז געשטימט פאַר דייטשלאַנד, סמעטאָנאַ איז זעהר פּאָפּולער אין קליפּעדאַ.

מאָסקווא, 18 (אטע) די „ראָסטאַ" טיילט מיט, אַז דער נייער פּרעזידענט פון ליטע סמיעטאָנאַ איז דער אָנפיהרער פון די נאַציאָנאַליסטען און אַ פריינד פון פּוילען.

דאַנציג, 18 (אטע) אַ מעלדונג וואָס קומט פון קאָוונאַ דערציילט: אין קאָוונאַ האָבען זיך אָנגעהויבען אַרעסטען פון קאָמוניסטען און נאַציאָנאַלע מינדערהייטען. דער גענעראַל - שטרייק, וועלכער איז פּראָקלאַמירט געוואָרען אין ליטע דורכגעפאַלען.

לאָנדאָן, 18 (אטע) סמעטאָנאַ האָט אָרויסגעשיקט קיין לאָנדאָן פאָלגענדע דעפּעשע: די ענדערונג פון דער רעגירונג איז פאָרגעקומען אָהן בלוט-פערגיסונג, די ידיעות וועגען קאָנפליקטען מיט די שכנות'דיגע מלוכות זענען אויסגעטראַכט, הייל אין דער פּאָליטיק בנוגע זיי וועלען קיין שום ענדערונגען נישט פאָרקומען. די ענדערונג פון דער רעגירונג איז פאָרגעקומען צוליב דער געפאַהר פון אַ באָלשעוויסטישער איבערקעהרעניש. אין לאַנד הערשט רוה.

ווילנא, 18 (טעלעפאָניש) לויט ידיעות פון די היגע ליטווישע קרייזען, וועט די ענדערונג אין דער רעגירונג אין ליטע פערגרעסערען די בעציהונגען צו די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען און ממילא צו די יודען, ווייל סמעטאָנא איז אַ נאַציאָנאַליסט.

וואַרשאַ, 18 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים קאָרעספּאָנדענט) ווי מיר דערוויסען זיך שטעלט אָפּ די רעגירונג די געשעהענישען אין ליטע אויף פאָלגענדען אופן: די געשעהענישען זענען נישט נוגע פּוילען, כל זמן זיי נעהמען נישט אָן קיין כאַראַקטער פון עקסצעסען, וואָס זענען געווענדעט געגען די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, אָדער פון אַ סאָציאַלער בעוועגונג, וואָס זאָל זיך איבערוואַרפען איבער די גרעניצען פון לאַנד.

וואַרשאַ, 18 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט האָט דער אויסערן מיניסטער זאַלעסקי אויפגענומען בעזונדער די געזאַנדטע פון פראַנקרייך, ענגלאַנד, דייטשלאַנד און פון סאָוויעט-רוסלאַנד. בעת די בעשפּרעכען האָט מיניסטער זאַלעסקי אינפאָרמירט וועגען דער לאַגע און ערקלערט, אַז די פּוילישע רעגירונג בלייבט ביי איהר אָבסערוואַציע-שטעלונג.

די לאַגע אויף דער גרעניץ ווערט לחלוטין נישט בעענדערט.

וואַרשאַ, 18 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין די פּאָליטישע

נאך די פאגראמען אין רומעניע

פּרעמיער אווערעסקו רופט צו ארדנונג און זאגט צו אליין צו קאנטראלירען, צו זיינע פעראָרדנונגען ווערען אויסגעפיהרט.

בוקאַרעשט, 18 (טעלעגראַפיש דורך יט"אַ) די האַלב-אָפיציעלע „פּאָליטיקאַ" טיילט מיט: פון דער אָפיציעלער זייט ווערט מיטגעטיילט, אַז דער פּרעמיער אַווערעסקו האָט אַרויסגעגעבען אַ קאַטעגאָרישע פעראָרדנונג, עס זאָל תיכף צוריקגעשטעלט ווערען די אָרדנונג אין לאַנד.

דער פּרעמיער אַווערעסקו האָט אָפּגעהאַלטען אַ לענגערע קאָנפערענץ מיט'ן אינערן - מיניסטער און איהם אויפגעפאָדערט, אַנצונעהמען שטרענגע מיטלען כדי צו זיכערען די רוהה אין לאַנד און צו בעשטראָפען די שולדיגע.

דער פּרעמיער האָט ערקלערט, אַז ער וועט פּערזענליך נאָכפאָלגען, וויאַזוי עס ווערען אויסגעפיהרט זיינע פעראָרדנונגען, וועלכע ער האָט אַרויסגעגעבען.

עכט-רומענישע „גערעכטיגקייט".

פער'משפט יודען פאר... שלאגען רומענישע סטודענטען!

בוקאַרעשט, 18. (טעלעגראַפיש דורך (יט"אַ). פון טימישאָראַ (טראַנסילוואַניען) ווערט מיטגעטיילט, אַז דאָרט האָט זיך פערענדיגט דער פּראָצעס פון 12 יודען, וועלכע זענען אָנגעקלאָגט געוואָרען אין געריכט פאַר אַ כלומר'שטען אָנפאַל אויף 2 סטודענטען-קריסטען פון דאָרטיגען פּאָליטעכניקום.

אַלע אָנגעקלאָגטע זענען פער'משפט געוואָרען צו 6 חדשים טורמע.

די פער'משפט'ע דאַרפען נאָך חוץ דעם, בעצאָהלען צו 100,000 לײ ציוויל-ענטשעדיגונג און 10,000 לײ געריכטס-קאָסטען.

די פער'משפט'ע, ווי אויך דער פּראָקוראָר, האָבען דערלאַנגט אַנ'אַפּעלאַציע אויפ'ן אורטייל.

די בעסאראבער אין סאוויעט-רוסלאנד

פּראָטעסטירען געגען די אַנטי-יודישע עקסצעסען אין קישינעוו.

מאָסקווע, (יט"א) די געזעלשאַפט פון בעסאַראַבער, וואָס בעשטעהט פון געוועזענע איינוואוינער פון בעסאַראַביען פון פערשידענע נאַציאָנאַליטעטען האָט פערעפענטליכט אַ שאַרפען פּראָטעסט געגען די אַנטי-יודישע עקסצעסען וואָס זענען פאָרגעקומען אין קישענעוו און אין אַנדערע בעסאַראַבישע שטעדט. די געזעלשאַפט פאָדערט די אַרבייטער פון דער גאַנצער וועלט צו שטעמפּלען די רומענישע רעגירונג פאַר'ן איהר שטעלונג צו די דערמאָהנטע געשעהענישען.

לאדז.
19. דעצעמבער 1926

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז.
19 דעצעמבער 1926

ליטע
מאכט גרויסע שטיק.

אומגעריכט, ווי א דונער פון לוי-טערען הימעל אראפּ האט איצט אפּגע-הילכט די ידיעה, וועגען דער פאשיס-טישער איבערקערעניש אין ליטע.

ערשט מיט א פּאר טעג צוריק האָ-בען מיר מיט פערוואונדערונג איבער-געגעבען די ידיעה וועגען די „פּאָרט-שרים“ פון די קאָוונער סטודענטען אויפ'ן גרביט פון דער מתים-פראַגע.

עס האָט זיך עפּיס אבסאָלוט נישט גערעכנט מיט די ליבעראַלע שטימונגען אינ'ם כל וממר-לענדעל, וואָס האָט זיך לעצטענס געשלאָגען על חטא, און צו-ריקגעקעהרט די אפּגענומענע יודישע קולטור-אויטאָנאָמיע.

עס איז דאָרט, ווייזט אויס, צו לאַנג גוט געווען, און דאָס איז אפשר מחוץ לדרך הטבע פאַר א קליין לאַנד...

האָט זיך דער פּאַרלאַמענט-מיעוט אויסגעבראָכט, און מיר האָבען שוין, מיט מזל, א שפּאָגעל-נייע דיקטאַטור'ל!

לפּת עתה זענען די ידיעות, וואָס קומען אָן פון ליטע זעהר קנאַפּע און נישט קיין גענויע.

ווי געוועהנליך, אין אזעלכע פאַלען, זענען פערשפּרייט פערשידענע קלאַנ-גען - קלאַנגען וועגען דער איזאָלאַציע פון דער רעגירונג, קלאַנגען וועגען דעם, אז א טייל מיליטער איז נאָך אויפ'ן צד פון דער „אַלטער“ רעגירונג.

עס האָט זיך שוין אפילו דורכגע-שמוגעלט א קלאַנג, דורך ווילנאַ, אז עס איז פאָרגעקומען א פּאָגראָם אין קאָוונאַ אויף די נאַצ. מינדערהייטען – אויף יודען און פאָליאַקען.

זעלבסטפערשטענדליך, אז די דאָזיגע אַלע ידיעות זענען נישט קאָנטראָלירט נאָך, אז אינ'ם קליינעם קאָליידאָס-קאָפּעל דרעהען די געשעהענישען צו פיל פערגרעסערט-געוואָרען, און די קליינע קונדס'עריי פון די שוואַרצע „קונדעס אַסיפלעך“ קאָן שנעל אָננעהמען א נייע ווענדונג.

כימטטאַמטיש איז אָבער דאָס, וואָס דער גאַנצער איבערקעהרערישער אימ-פעט נעהמט זיך פון דעם ירגון אויף די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

איהר עקספּלאָנק די „גרויסע קאָוו-נער מעהרהייט“ האָט אויך ת-צומות צו איהרע מיניסטערן, און אז די גרויסע פּעלקער-טאַפּעט זענען פערנאַ-רישט, און האָבען א פאַלשען חשבון, טוט אויך דאָס ליליפּוטישע ליטווישע טאַטעלע נאָך די גדולים, שלעפּט אַרויף אויפ'ן קליינעם קעפּעל א דיקטאַטאָריש-מיצעל, און גייט שפּאַצירען אונטערן טיש:

– מיר ווילען ווילנאַ!

מילא, פון וועלען ביז בעקומען איז א גרויסער מהלך, אָבער אז יודען זאָ-לען ביי דער דאָזיגער געלעגענהייט באַצאָלען קלעפּ איז נישט אויסגעשלאָסען.

איטליכע דיקטאַטור ווייזט דאָך אַרויס איהר גרעסטע בריה'שקייט אויף די פּלייצעס פון מינדערהייטען.

הלואי זאָל ליטא זיין אַנ'אויסנאַהם.

מז.

שטרייט צווישען יודישע שרייבער אין אמעריקא
ארום דער קאָלאָניזאַציע פון די יודען אין רוסלאַנד.

(קאָרעספּאָנדענץ פון ניו-יאָרק צום „נייעם פאָלקסבלאַט“).

דער פּען-קלוב-שרייבער-פעראיין אין ניו-יאָרק, וואָס איז פאַר די לעצטע עטליכע יאָהר איינגאַנצען געשטאַנען פון דער ווייטענס פון דעם יודישען געזעלשאַפט-ליכען לעבען, האָט איצט געמאַכט א שריט, וואָס צייגט, אז די אָרגאַניזאַציע פון די יודישע שרייבער אין אמעריקא איז נישט בלויז א פּראָפעסיאָנעלער פער-איין, וואָס פערטיידיגט די ריין עקאָנאָ-מישע אינטערעסען פון די מיטגלידער נאָר איז א געזעלשאַפטליכע אינסטיטוצ-יע, וואָס האָט א שטעלונג צו פראַגען פון יודישען לעבען.

דער דאָזיגער שריט בעשטעהט אין דער אינטענסיווער פּראָפּאַגאַנדע, וואָס דער פּען-שרייבער-פעראיין האָט זיך איצט אונטערגענומען צו טון לטובת דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין רוסלאַנד.

עס איז מערקווירדיג. יודישע שריי-בער, וואָס שרייבען וועגען אַלעסדינגען אַלעמען, די זעלבע יודישע שרייבער האָבען נישט קיין מיינונג, ווען זיי דאַר-פען אַרויסקומען אין דער עפענטליכקייט נישט אַלס יחידים, נאָר אַלס שרייבער-קאָלעקטיוו.

איז אָבער געקומען די פראַגע פון יודישער קאָלאָניזאַציע אין רוסלאַנד. א יעדער מיט א געזעלשאַפטליכען חוש האָט געמוזט ביי זיך שאַפען א מיינונג, אויב ער איז פאַר אָדער קעגען דער דאָזיגער קאָלאָניזאַציאָנס-אַרבייט. די ערשטע צו שאַפען ביי זיך די דאָזיגע מיינונג האָ-בען נאַטירליך געמוזט זיין די יודישע שרייבער. זיי זענען דאָך טאַקע די וואָרט-פיהרער. אָט איז דער שרייבער-פעראיין אַזוי אַרום אָנגעקומען צו קאָנקרעטער פאַר דער פראַגע, וואָס די יודישע שרייבער אין אמעריקא אַלס אָרגאַניזירטע קערפּערשאַפט דענקט וועגען דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין רוסלאַנד.

שטעהער וואָלט דער פּען-שרייבער פעראיין געקענט אָפּציהען דעם ענטפער אויף דער דאָזיגער פראַגע, איז נאָך אונטערגעקומען דער אויפרוף פון די יודישע שרייבער אין סאָוועט-רוסלאַנד.

יודישע שרייבער, פון סאָוועט-רוס-לאַנד האָבען זיך געווענדעט מיט אַנ' אויפרוף צום פּען-שרייבער-פעראיין אין אמעריקא, אז דער פעראיין אַלס אַזעל-כער זאָל שטיצען די יודישע קאָלאָני-זאַציע.

און דאָ איז אינטערעסאַנט צו וויסען, אז נישט איין מיטינג איז אַוועק, אויף וועל-כען דער פּונקט וועגען דעם ענטפער צו די יודישע שרייבער אין רוסלאַנד האָט אַרויסגערופען הייסע בלוט. מערען, יודישע שרייבער אין ניו-יאָרק, וואָס זע-נען איבערגעגעבענע ציוניסטען און זאָ-גאַר ציוניסטישע פיהרער, זיי האָבען בעטראַכט די יודישע קאָלאָניזאַציע אַלס א קאָנקורענץ צו פּאַלעסטינע. זיי האָ-בען אויך גע'טענה'ט, פאַרוואָס דער שרייבער-פעראיין האָט זיך איצט גראָ-דע אַנגעכאַפּט אין דער קאָלאָניזאַציאָנס-פראַגע און האָט זיך קיינמאָל נישט אינ-טערעסירט מיט דער פּאַלעסטינער פראַ-גע. פערשטענדליך, אז זיי האָבען נישט געקענט דערלאָזען, אז דער שרייבער-פעראיין זאָל אָננעמען אַנ'עפענטליכע שטעלונג צו דער יודישער קאָלאָניזאַציע.

וועט דערפאַר נישט זיין קיין גוזמא צו זאָגען, אז כמעט א צענדליג מיטגלידער פון שרייבער-פעראיין זענען אַוועק און קיין אויסגלייך צווישען די פערשידענע צדדים איז נישט דערגרייכט געוואָרען.

מעגליך, אז עס וואָלט אייך קיינמאָל נישט געקומען צו קיין אויסגלייך, ווען עמיצער זאָל נישט איינפאַלען דער גע-דאַנק, אז דער פּען-שרייבער-פעראיין זאָל אַרויסלאָזען אַנ'אויפרוף לטובת דער קאָלאָניזאַציע און זאָל פערעפענטליכען אונטער דעם דאָזיגען אויפרוף בלויז די נעמען פון יענע שרייבער, וועלכע זע-נען פאַר קאָלאָניזאַציע, אויסלאָזענדיג די נעמען פון יענע, וועלכע זענען געגען.

דאַן, ווען דער אויפרוף וועט אויס-לאָזען געוויסע שרייבער, וועט עס זיין גענוג קלאָהר, אז די דאָזיגע אויסגע-שלאָסענע שריפטשטעלער זענען נישט פאַר דער קאָלאָניזאַציע.

דאָס איז געווען די פשרה צו וועל-כער דער פעראיין איז ענדליך געקומען. די דאָזיגע פשרה האָט געפאַלען אויפרי-דענשטעלען אַלעמען. כי זי האָט צו-פרידענגעשטעלט אַלעמען איז דערוויל א פראַגע.

אַלס רעזולטאַט פון דער דאָזיגער פשרה האָט דער שרייבער-פעראיין אַרויס-געלאָזט זיין אויפרוף לטובת דער יודי-שער קאָלאָניזאַציע, פון די קאַרגע 200 מיטגלידער, וואָס דער פעראיין ציילט, האָבען איבער 150 זיך אונטערגעשרי-בען אונטער דעם אויפרוף. דער פער-איין האָט אויך פערווען א ריזאַמען-מי-טינג און מאַלקס דעמאָנסטראַציע אויף אויפצורופען די שימפּאַטיע פון יודישע שרייבער אין אמעריקא מיט דער יודי-שער קאָלאָניזאַציע אין סאָוויעטען-רוס-לאַנד. דאָס איז צום ערשטען מאָל אין דער געשיכטע פון דעם פּען-שרייבער-פעראיין אין אמעריקא, ווען ער אַר-לויבט זיך נעמען אַנ'עפענטליכע שטע-לונג צו א געזעלשאַפטליכער פראַגע, און וועלכער נישט אַלע שרייבער זאָ-גען נישט פּראַייניגט אין זייערע מיי-נונגען.

וועט דער דאָזיגער פאַל דינען אַלס מוסטער פאַר דער ווייטערדיגער טע-טיגקייט פון דעם פּען-שרייבער-פעראיין? שווער צו זאָגען.

ביי היינטיגען, טאָג ווען עמיצער פון די מיטגלידער פון שרייבער-פעראיין זאָל קומען און פערלאַנגען, אז דער פעראיין זאָל אַרויסלאָזען אַנ'עהנליכען אויפרוף לטובת פּאַלעסטינא, ווייס איך נישט אויב דער דאָזיגער פערלאַנג וועט ערפילט ווערען.

דאָס מיינט נישט, אז די מעהרהייט מיטגלידער פון דעם שרייבער-פעראיין זענען געגנער פון פּאַלעסטינא אָדער שטאַרקערע פאַרהענגער פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין רוסלאַנד; דאָס מיינט פשוט, אז דער צד, וואָס איז פריינד-ליך צו דעם געדאַנק פון יודישע קאָלאָ-ניזאַציע אין רוסלאַנד, איז בעסער אָר-גאַניזירט, ווי דער צד וואָס איז פריינד-ליך צו פּאַלעסטינא.

דער פּען-שרייבער-פעראיין איז אַנ' אומפּאַרטייאישע אָרגאַניזאַציע, אָדער בע-סער געזאָגט, אַנ'אונטערפּאַרטייאישע אָרגאַניזאַציע. איהר גאַנצער דאָרטען אַלס מיטגלידער מענשען פון פערשידענע אַנ-שויאונגען, ווייל די יודישע פּרעסע אין אמעריקא בעשטעהט פון צייטונגען, וואָס האָבען פערשידענע אנשויאונגען. דער פעראיין איז אָבער אַנ'אָרגאַניזאַציע, וואָס האָט אַנ'איינפלוס אויף דער יודי-שער עפענטליכקייט אין אמעריקא און אַלס אזעלכע איז דער אויפרוף א גאַנץ בעדייטענדער מאָראַלישער בייטראַג צו דעם אויפקלערונגס-קאַמף לטובת דער יודישער קאָלאָניזאַציע.

(י. ט. א.) **ב. סמאָליאַר.**

אהאלענדישער שריפטשטעלער
וועגען יודישען לאָדז.
לאָדז היינט און א מאָל.-די צושטערונגען פון קריג.-יודישער אונטערנעהמונגס-גייסט.

2[*])

לאָדז, פריהער א וויכטיגער צענטער פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע, איינער פון די בעדייטענדסטע אין אייראָפּאַ, איז פאַר'ן קריג געווען א הויפּט-ליפע-ראַנט רוסלאַנד'ס. זי האָט געשפּייזט דאָס רוסישע דאָרף און די רוסישע פּראָווינץ מיט ביליגע אָדער גאַנץ פּאַ-לידע מאַנופאַקטור-סחורות. פּוילען איז פאַר די לאָדזער אינדוסטריעלער געווען א פרעמד-לאַנד, דער הויפּט-מאַרק איז געווען - די ריזיגע רוסישע אימפּעריע. א גרויסע וועלט, א גאַנצען קאָנטינענט האָבען זיי געהאַט אַלס אַבזאַץ-געביט. זיי האָבען אַנגעשטאַרט קיין כיביר. זיי האָבען שוין געקלאַפּט אין די טויערן פון כינאַ. זייער עקספּאַנסיע איז בעגאַנ-גען וואָס אַמאָל ווייטער צו מזרח צו. וואו זיי האָבען יעדעס מאָל „פערכאַפּט“ אַלץ מעהר טעריטאָריעס.

דער קריג האָט א סוף געמאַכט צו דעם „אימפּעריאַליזם“ פון די לאָדזער אינדוסטריעלער. ער האָט זיי גרינדליך רואינירט: אי דעם טעכנישען אַפּאַראַט צעשטערט, אי דעם ריזיגען אָפּזאַץ-מאַרק אַוועקגענומען ביי זיי. צעהנדלי-גער פאַבריקען שטעהען היינט, צעהנד-ליגער אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען זענען איינגאַנצען ליקווידירט, די פּראָ-דוקציע האָט זיך געוואַלטיג פערמינערט. איך האָב געזעהען א וואַלד פון פאַ-בריק-קוימענס, אָבער נאָר ווייניגע פון זיי האָבען זיך גערויכערט. מ'זאָגט מיר, אז פיל פאַבריקען אַרבייטען דריי טעג אין דער וואָך און גאַנץ אָפט מאַכען זיי איבעראויפט השפּקות און „רוהען זיך אויס“. געקימערט זיך ווייניג וועגען לאָדז; פּוילען וויל זיין אַנ'אַגראַר-מלוכה, נאָר פּוילען האָט לאָדז א צו-גרויסע מעשינעריע, צו פיל פאַב-ריקען. פון א גרויסער אינדוסטריע-מעט-ראָפּאָלע איז אַלזאָ לאָדז געוואָרען א געוועהנליכע פאַבריק-שטאָט פון דריטען אָדער פערטען ראַנג, און דערצו נאָך – מוטשעט זי זיך...

פון אַלע קריזיסען און ערשיטערונגען בעת'ן קריג און נאָכ'ן קריג האָבען גע-ליטען אַמעהרסטען די יודען – די דאָזיגע איבעריגע אומרוהיגע, איבערהאַפּט-טעטיגע און אין יעדער מיינונג גע-גיטע און געשיקטע בעשעפטס-לייט. פאַר-האַן צווישען זיי א סך יורדים, פריהער רייך-געוועזענע פאַבריקאַנטען זענען היינט צופרידען, ווען זיי האָבען אויף היינה. אַלטע רענאָמירטע פירמעס, וואָס האָבען צענדליגער יאָהרען עקזיסטירט, זענען איינגאַנצען אונטערגעגאַנגען אָדער איבערגעגאַנגען אין אַנדערע הענד. יע-דער קריזיס קלאַפּט קודם כל די יודען איבער די קעפּ, יעדער ווינד-שטויס צעטרייסעלט זייער אַזוי אויך גענוג שוואַכע עקזיסטענץ באַזיס, יעדע אומ-גינסטיגע וואַלוטע-ענדערונג אין דער פּאָ-ליטיק, יעדע אומגעלונגענע רעפאָרמע-טור-מערבע אויף פינאַנציעלען און חירטשאַפטליכען געביט רופט זיך טאָ-שאָל אָב אויף די יודישע עקאָנאָמיק.

אָבער די דאָזיגע טיכטיגע, ענערגי-שע, מיט „אַלע רייטער געשמיסענע“, עקשנות'דיגע ראַסע שטעלט זיך יעדען קריזיס אַנטקעגען. זי גיט זיך נישט אונטער. עקאָנאָמיש איז די יודען היינט זעהר שלעכט. די פּוילישע ווירטשאַפטס-פּאָליטיק איז נישט גינסטיג פאַר זיי. מ'פּעהלט זיי א אַפּזאַץ-מאַרק, א פּאַסיג קרעדיט-מעלה, מ'פּעהלט זיי קאַפּיטאַל, קרעדיט, מ'פּעהלט די אַנערקענונג פון זייער טעטיגקייט אַלס נוצליכע ווירט-שאַפטס-מענשען, זיי טראָגען שווערע לאַסטען – „סעמיטיזם יודישע“ – זיי אויכען און קרעכצען. אָבער דער יודי-שער טעמפּעראַמענט, דער יודישער לעבענס-ווילען און אונטערנעהמונגס-דראַנג נעמט אויף דעם קאַמף מיט אַלע שוועריגקייטען.

י. אַלמוני.

*) זעה נייער פאָלקסבלאַט נ. 289

KORZYSTAJ, PÓKI CZAS!
gdyż do 31. XII SPRZEDAM TANIO
(z powodu koniecznego zmniejszenia składu)
pokoje:
stołowe, sypialne, gabinety oraz meble pojedyncze
S. Salomonowicz
663 Narutowicza 13 (Dzielna) Tel. 37-60.

יודישע נייעס.

היאס און די עמיגראַצ'ע קיין ארץ-ישראל.

ירושלים. (י.ט.א.) די נייע בע-חעגונג, וואָס איז נישט לאַנג דערוועקט געוואָרען חעגען אָרגאַניזירען און שי-קען שטיצע פון די אַמעריקאַנער קרובים פאַר די, וואָס חילען זיך בעזעצען אין ארץ-ישראל, האָט דאָ אַרויסגערופען א גרויסען אינטערעס. דער ציוניסטישער עקזעקוטיוו אין ירושלים האָט שוין אַנגעהויבען אונטערהאַנדלונגען מיט'ן „היאַס“ חעגען דער צוזאַמענאַרבייט אין דער ריכטונג.

„יק"א“ קויפט ערד פאַר יודישע קאָלאָניסטען אין בעסאַראַביען.

פּאַריז. (י.ט.א.) „יק"א“ האָט גע-קויפט אין בעסאַראַביען 300 העקטאַר ערד אין שכנות מיט די קאָלאָניעס דאָמ-בראָווענ', ווערטושאַני, פּאַוריצאַ, אַלעק-סאַנדרעני און טעלענעשטי, כדי צו פער-טיילען דעם באָדען צווישען 150 יודי-שע קאָלאָניסטען פון די אויסגערעכנ-טע קאָלאָניעס.

די פייערונג פון יאָהר-צייט פון בעפרייען ארץ-ישראל פון די טערקען.

ירושלים. (י.ט.א.) דעם 10-טען דעצעמבער איז אין דער קאַטעדראַלע פון היילינען ישרוש פאָרגעקומען א ספּעציעלער גאָטעסדינסט צום יאָהרצייט פון דער בעפרייאונג פון ירושלים פון דער טערקישער הערשאַפט. דאָס גאָ-טעסדינסט איז אָבגעריכט געוואָרען טיילווייז אין דער העברעאישער, ענג-לישער און אַראַבישער שפּראַך.

שניי-שיך
פּעפּעגע פון ריגע און טרעטאָרן
פון 20 זל. אן,
פיל'ן-פּאַנטאָפעל פון 4 זל. אָן.
סקלאַד פון קאַלאָשען און שניי-שיך
אנדראַווע 2 (רוג באָווא מיצקעוויטשאַ).
רעפּאַראַציע פון שניי-שיך אויפ'ן אָרט. 283

דאָס לאָדזשער לעבען

ניַער פאָלקסבלאַט
19. דעצעמבער 1926

19
זונטאָג
יד
טבת תרפ"ז

דעצעמבער
זון-אויפגאַנג 7.17
זון-אונטערגאַנג 3,30
לענג פון טאָג 9

מאָרגען
לעצטער טאָג פון די צוגאַב-קאָנטראָל-פאַרזאַמלונגען פאַר רעזערוויסטען.

מאָרגען קומען ווייטער פאַר צוגאַב-קאָנטראָל-פאַרזאַמלונגען פון רעזערוויסטען אונ אין לאַנדווער (קאַטעגאָריעס A, C און C1) פון די יאָהרגענג: 1898, 189, 1893, 1892, 1891 און אויך פון די וואָס זענען פאַראַיאָהרען נישט געשטאַנען צו די קאָנטראָל-פאַרזאַמלונגען און זענען פון די יאָהרגענג: 1890, 1895, 1896, 1897 און 1901. עס דאַרפען זיך אויך מעלדען די, פון די יאָהרגענג 1899 און 1900, וועלכע זענען פאַראַיאָהרען און היי-יאָהר נישט געוועזען אויף די איבונגען, און זיך אויך נישט געשטעלט צו די קאָנטראָל-פאַרזאַמלונגען און וועלכע וואוינען אין לאָדז.

צו די צוגאַב-קאָנטראָל-פאַרזאַמלונגען דאַרף מען זיך שטעלען צום לעצטען טערמין מאָרגען מאָנטאָג, דעם 20 דעצעמבער, 9 אַ זייגער אין דערפריה, מיטבריענגענדיג מיט זיך די מאָבילי-זאַציע-קאַרטען, מיליטער-ביכעל און אַלע אַנדערע מיליטער-דאָקומענטען.

מעלדען דאַרף מען זיך אין פאָלגענ-דער אָרדנונג:

די יאָהרגענג: 1890, 1891, 1897 — אויף קאָנסטאַנטינער 81 (קאָמיסיע 1);

די יאָהרגענג: 1892, 1895, 1901,— קאָנסטאַנטינער 81 (קאָמיסיע 2);

די יאָהרגענג: 1893, 1896 — לעשנאָ 9 (קאָמיסיע 3);

די יאָהרגענג: 1894, 1899 — קאָנ-סטאַנטינער 62 (קאָמיסיע 4);

די יאָהרגענג: 1898, 1900,— סקלאָ-דאָווע 40 (קאָמיסיע 5).

רשימות פון יאָהר-גאַנג 1905.

מעלדען זיך אויף טראַוגוטאַ 10 אַלע טעג פון 8 אין דערפריה ביז 3 נאָכמ. שבת - פון 8 ביז האַלב 2.

יאָהרגאַנג 1905.

מאָרגען. מאָנטאָג דעם 20 דעצעמבער אַלע בוכשטאַבען.

וויזיטאַציע
פון האַנדעלס-שולען.

(אַז) נאָכטען האָט דער לייטער פון די האַנדעלס-שולען ביים בילדונגס-מיניסטעריום ה' שיק צוזאַמען מיט'ן וויזיטאַטאָר פון די פּראָפעסיאָנעלע שולען אין לאָדזער קרייז, ה' קשיוואַ בלאַצקי דורכגעפיהרט אַ וויזיטאַציע פון די האַנדעלס-שולען אין לאָדז און אין דער אומגעגענד.

פאַלשע
20-זלאָטי-באַנקנאָטען.

(§) די לאָדזער אָפּטיילונג פון „באַנק פּאָלסקי" טיילט מיט, אַז ס'האָבען זיך בעוויזען אין פערקעהר נייע פאַלשע 20-זלאָטי-באַנקנאָטען.

די פאַלסיפיקאַטען קען מען דער-קענען אָן דעם שלעכטען פּאַפּיר אָהן וואַסער-צייכענס און צו העלען דרוק.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספּעציאַליסט פאַר הויט, מעגערוישע און פאַר נערוועזע קראַנקהייטען. #29
הײלונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט

מאָרגען דער פּראָצעס פון 31 מאַריאַוויטען,
וואָס האָבען פערוואונדעט 9 פּאָליציאַנטען אין זגערזש.

מאָרגען הויבט זיך אָן אין לאָדזער קרייז-געריכט דער פּראָצעס פון 31 מאַריאַוויטען פון זגערזש, וועלכע געהערענדיג צו צוויי לאַגערן האָבען געוואָלט פערכאַפּען אַ קירכע. די פּאָליציי האָט געוואָלט די קעמפענדע צדדים בערוהיגען. די לעצטע האָבען אַרויסגעוויזען אַ ווידערשטאַנד און זיך געוואָרפען אויף דער פּאָליציי. עס איז ענטשטאַנען אַ געשלעג, בעת וועלכען 9 פּאָליציאַנטען זענען פערוואונדעט געוואָרען.

דער גלח יוזעף מאַנאַזאָווסקי פון דער אַלט-קאַטוילישער מאַריאַוויטען-געמיינדע אין זגערזש האָט אויף אייגענע אחריות אָהן פערשטענדיגונג מיט די קאַרפּאָן-קעס פון דעם מאַריאַוויטישען קלויס-טער, אַדורכגעפיהרט ענדערונגען אין מאַריאַוויטישען קאַטעשאָל. האָט זיך אויפגעהויבען אַ שטורם פון אַ טייל פון דער מאַריאַוויטישער קהלה אין זגערזש. עס האָט זיך אָנגעהויבען אַן אַקציע, וואָס האָט געהאַט דעם ציל אַראָפּצו-וואַרפען פון בענקעל דעם גלח, וואָס האָט זיך אַליין פערלויבט איינצופיהרען נייע ריטואַלען.

די צאָהל אָנהענגער פון גלח איז אָבער געווען אַ גענוג שטאַרקע אַזוי, אַז זיין פּאָזיציע איז געווען שטאַרק פערטיידיגט. הויפּטזעכליך איז דער קאַמף געגאַנגען אַרום פערכאַפּען די קירכע.

דעם 21. יאַנואַר 1923 איז אין דער קירכע געקומען דער גלח גלאָמבאָווסקי צוזאַמען מיט אַ גרויסער מחנה מאַריאַוויטען פון זגערזש און אָנגעפּאַ-רענע פון אַנדערע געמיינדעס. עס איז געקומען צו אַ געשלעג צווישען ביידע צדדים. די פערזאַמעלטע אינוועניג אין דער קירכע האָבען נישט געוואָלט אַריינ-לאָזען די מחנה מיט'ן גלח בראש. עס איז אָנגעקומען פּאָליציי, וואָס האָט גע-פּרובט בערוהיגען די זיך שלאָגענדע מאַריאַוויטען. די לעצטע האָבען זיך גע-וואָרפען אויף דער פּאָליציי. צוליב דעם, וואָס צו דער קירכע איז אָנגעקומען אַ קליינע צאָהל פּאָליציאַנטען, האָבען זיי געמוזט אָבטרעטען און דערנאָך ווי זיי האָבען אַרויסגערופען נאָך פּאָליציאַנ-טען, האָבען זיי געמוזט בערוהיגען די קריגערישע מאַריאַוויטען.

דאָס געשלעג, וואָס האָט נאָך נישט געהאַט אויפגעהערט, האָט זיך גאָר מעהר פערשאַרפט.

די אונרוהען האָבען געדויערט פון באַלד אין דער פריה ביז צומאַרגאַנס מיטאָג.

אין געשלעג זענען 9 פּאָליציאַנטען פערוואונדעט געוואָרען.

עס זענען אַרעסטירט געוואָרען 31 מאַריאַווישען, וואָס שטעהען מאָרגען פאַר'ן היגען קרייז-געריכט.

עס זענען אַרויסגערופען געוואָרען 40 עדות.

לוין-אַקציע אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע.
פיהרער פון די טעקסטיל-פעראיינען האָפען, אַז צו קיין שאַרפען קאָנפליקט וועט נישט קומען

(וו) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט וועט אויף דער נאָהנטער זיצונג פון דער נייער צענטראַל-פערוואַלטונג פון די טעקסטיל-פעראיינען בעטראַכט ווע-רען די פראַגע וועגען קינדיגען דעם אָבמאַך מיט די אינדוסטריעלער.

איצט דערוויסען מיר זיך פון די קרייזען, וואָס שטעהען נאָהענט צו די טעק-סטיל-פעראיינען, אַז דאָס קינדיגען דעם אָבמאַך און אַרויסשטעלען די פאָדערונ-גען וועט נישט טראָגען קיין שאַרפען כאַראַקטער און די פיהרער פון די פער-איינען האָפען, אַז אויב דער קאָנפליקט וועט אויסברעכען, וועט ער שנעל און פריידליך ערלעדיגט ווערען.

די פאָדערונגען וועלען נישט זיין קיין גרויסע. די טעקסטיל-פעראיינען וועלען נאָר פערלאַנגען אויסצוגלייכען די לוינען, וועלכע זענען קלענער, ווי אין די אַנדערע פאַכען.

פאַר שיסען צו א יונגעל — 6 חדשים טורמע.
דער וואַלד-וועכטער לאָזט נישט די פּייער"עשער מאַכען איבונגען.

(§) נעכטען האָט דאָס לאָדזער קרייז-געריכט בעטראַכט דעם פּראָצעס גע-גען דעם וואַלד-וועכטער פראַנצישעק ראַשטשאַקאָווסקי פון באַגדזעליגער וואַלד (נעבען פּעטריקאָוו), וועלכער איז גע-ווארען בעשולדיגט, אַז ער האָט אומישנע געשאָסען אויף'ן יונגעל יאַן קראַשינסקי.

פון בעשולדיגונגס-אַקט האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז מיט אַ צייט צוריק האָט די פייערלעשער פון גאָלקובעק גע-וואָלט מאַכען איבונגען אין וואַלד. דער וואַלד-וועכטער ראַשטשאַקאָווסקי האָט אָבער בשום אופן נישט געלאָזט די פייערלעשער צו מאַכען די איבונגען און אויף דעם באָדען איז געקומען צו אַ שאַרפען קאָנפליקט.

ווען דער זוהן פון'ם פייערלעשער-קאָמענדאַנט קראַשינסקי האָט זיך גע-מאַכט אַ וויק אויפ'ן חשבון פון וואַלד-וועכטער, האָט דער וואַלד-וועכטער מיט אַ דאָפעל ביקס אויסגעשאָסען צום יונגעל יאַן קראַשינסקי און איהם שווער-פער-וואונדעט.

דאָס געריכט האָט פער'משפט דעם וואַלד-וועכטער ראַשטשאַקאָווסקי אויף 6 חדשים טורמע און צו בעצאָהלען 600 זלאָטעס שאָדען-ערזאַץ דעם פערוואונדע-טען.

ווער וועט זיין פאָרזיצער פון לאָדזער האַנדעלס- און אינדוסטריע-קאַמער.

(ב) ווי מיר דערוויסען זיך, ווערען אויפ'ן פּאָסטען פון פאָרזיצער פון דער לאָדזער האַנדעלס- און אינדוסטריע-קאַמער אַרויסגערוקט די קאַנדידאַטורען פון די ה"ה: ערהאַרד הייפּאַן און לעאָן גראָהמאַן.

אַלס וויצע-פאָרזיצער וועט גענומען ווערען אַ פאָרשטעהער פון די היגע סוחרים-קרייזען.

----

10 פּראָצענטיגען צוגאַב צו שטייערן
שוין פערעפענטליכט אין „דזשעננִיק אוסטאַוו".

(ד) אין „דזשענניק אוסטאַוו" איז פער-עפענטליכט געוואָרען דער דעקרעט וועגען דעם 10 פּראָצענטיגען צושלאָג צו די שטייערן, וואָס וועט גענומען ווע-רען ביז דעם 31. דעצעמבער 1927.

פון דעם צוגאָב שטייער זענען בעפרייט: הכנסה-שטייער פון געזשעס, לאָקאַל-שטייער, שטייער פון פּלעצער, פערמעגענס-שטייער. וואַלד-שטייער, שטעמפּעל שטייער פון אַקציעס, צאָל און קאָמונאַלער צושלאָג צו די שטייערן אויך צו די פערלעגענע שטייערן וועט מען דאַר-פען צוצאָהלען 10 פּראָצ.

קאָנסערוואַטיווע פאַרטיי אין לאָדז האָט זיך קאָנסטיטואירט.

(—) עהערנעכטען איז פאָרגעקומען די קאָנסטיטואירענדע זיצונג פון דער לאָדזער אָפּטיילונג פון דער קאָנסערוואַ-טיווער פאַרטיי („פּראַוויצאַ נאַראָדאָוואַ").

דאָס פּרעזידיום האָט זיך קאָנסטיטו-אירט אויף פאָלגענדען אופן: ד"ר אַ. בידערמאַן, מאָוריצי פּאָזנאַנסקי, יאַן וזשעכאַדזקי דער פערטער מיטגליד פון פּרעזידיום וועט אויסגעוועהלט ווע-רען אַ צווייט מאָל. קאַסיר איז ה' שול-באַרסקי; סעקרעטאַר — ה' ד"ר מ. סאָ-לאַנסקי.

קאַמף געגען שמשורעס און מייז.

(מ) ווידעראַמאָל מאַכט דער לאָדזער מאַגיסטראַט אויפמערקזאַם, אַז מ'דאַרף פיהרען די אַקציע געגען דער שמשו-רעס-און מייז-מגפה אין לאָדז.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער דאָזיגער אַקציע אָרדענט איין די סאַניטאַר-אָפּ-טיילונג ביים מאַגיסטראַט אַ רייה פאַר-לעזונגען וועגען דער שעדליכקייט פון מייז און שמשורעס.

― ―

שניי-בערג
אויף דער ליניע לאָדז-קאַלושקי

(וו) צוליב די גרויסע שנייען, וואָס זענען אָנגעפאַלען אין משך פון דאָנער-שטאָג ביינאַכט און פרייטאָג בייטאָג, האָבען אויף די באַהן ליניעס הינטער לאָדז זיך געשאַפען אומגעהויערע שניי-בערג, וועלכע האָבען געדראָהט, אַז ס'זאָל איבערגעריסען ווערען די באַהן פערבינ-דונג צווישען לאָדז און קאַלושקי און דערמיט אַליין, וואָלט לאָדז אָפגעשני-טען געוואָרען פון אַלע שטעט.

די באַהן-דירעקציע האָט אָבער בע-צייטענס אָנגענומען רעטונגס-מיטלען און ס'איז אָפגערייניגט געוואָרען די באַהן-ליניע, אַזוי, אַז אויסער קליינע שטערונגען—פערשפּעטיגונגען אויף עטליכע צעהנדליג מינוטען — איז די באַהן-פערבינדונג נישט איבערגעריסען גע-וואָרען.

פערד
לאָזען זיך אַזוי.

(מ) דער צוג פּויזען—וואַרשע האָט ביים גוט פּאַקאָוו פאַר דער סטאַציע שעראַדז אָנגעפאָהרען אויף אַ סטאַדע 3-יעהריגע פערד.

דער לאָקאָמאָטיוו איז מיט'ן גאַנצען איבערגעפאָהרען און האָט צושני-טען 6 פערד.

Dr. L. LEWITAN
נעהמט אָן אין דערהיים פון 5 ביז 7 אָוונט אין קליניק-פריוועט. צוז
31 נאַראָנסקאַ 31.

Ohne Arbeit, ohne Müh
Hast Du schon in
aller Frueh
mit„PURUS"in einem Ru
Blitzblanke reine Schuh.

שאָקאָלאַד
„אַנגלאָם".

די יורשים פון דעם בעקאַנטען עסקן און פילאַנטראָפּ וו. וויסאָצקי האָבען געעפענט אין אָליוואַ (נעבען דאַנציג) אַ גרויסע שאָקאָלאַד- און קאַקאַאָ-פאַבריק, וועלכע איז פערזעהען מיט די בעסטע און נייעסטע מאַשינען און ענטשפּרעכען דעם לעצטען אויפדרוק פון היגיענע און טעכניק.

די פאַבריק שטעהט אונטער דער אויפזיכט פון אַ שווייצאַרישען ספּעציאַ-ליסט און די שאָקאָלאַד ווערט אויסגע-פערטיגט לויט'ן שווייצאַרישען סיסטעם. אויסער די מעלות פון דער שאָקאָלאַד, האָבען אויך די איינהאַבער גענומען אין אכט די שווערע לאַגע פון די יודישע עמיגראַנטען, וועלכע געפינען זיך אין אַ גרויסער צאָהל אַרבייטסלאָז אין דאַנ-ציג. די דאָזיגע עמיגראַנטען האָבען בעקומען אַרבייט אין אָט דער יודישער אונטערנעהמונג. דאָס דאַרף מיט צופרי-דענהייט בעגריסט ווערען. (*)

פאָדערונגען
פון שטאָטישע אַרבייטער.

אין זאַל פון מייסטער-פעראיין איז פאָרגעקומען אַ גרויסער מיטינג פון די סעזאָן-אַרבייטער און פון די אינסטיטו-ציעס פון עפענטליכען געברויך.

נאָך אויספיהרליכע רעפעראַטען וועגען דער אַרבייטסלאָזיגקייט, זענען אָנ-גענומען געוואָרען אַ רייה רעזאָלוציעס אין וועלכע ס'ווערט אָנגעוויזען, אַז צום ווינטער איז נויטיג אַ דרינגענדע הילפס-אַקציע מצד דער רעגירונג.

דער מיטינג פאָדערט אַרויסשאַפען דעם ווינטער-סעזאָן פון 15 דעצעמבער ביז'ן 1 מערץ, אַז דער מאַגיסטראַט זאָל צו-צאָהלען די סעזאָן-אַרבייטער 17 פּראָצ. פערגיטיגונג פאַר דער גאַנצער צייט. די אַרבייטער פאָדערן אַן אַלגעמיינעם אָפּמאַך מיט'ן מאַגיסטראַט, וואָס זאָל אַרומנעהמען אויך די קאָנאַליזאַציע-אַרבייטער.

מילא —
איז נישט געפּידעלט.

(אַס) פרוי מינא ווייצמאַן האָט אויפ-געהאַנגען איהר וועש אויפ'ן בוידעם פון הויז אויף ציגעל-גאַס 33. האָט עס אָנגעשמעקט רעם גנב שלום דימענט-שטיין, האָט עס „אַפּאָטאָגראַפירט" און געוואָלט מאַכען אַ ויברח. דאָס איז איהם אָבער נישט געלונגען. מ'האָט איהם געכאַפּט. צוגענומען די וועש אָפּגע-פיהרט כמה שנאמר—וואו ס'בעדאַרף צו זיין.

פאַרלאַג ח. בזשאָזא, וואַרשע

שוין ערשינען
די ערשטע ביכער פון די
געזאַמעלטע ווערק פון
יוזעף מאַסטבוים:

סאַלאַמאַנדראַ	3.—
חלוצים	3.80
מאַריטאַס גליק	8.—

מאַסטבוים רעכנט זיך פאַר איינער פון די באַליבטע יידישע שרייבער, וועלכער האָט זיך קונה שם געווען מיט זיין אָריגינעל-וואַרעמען טאָן אין שרייבן.

פאַר בוכהענדלער און ביבליאָ-טעקן — גרויסער ראַבאַט!

הויפּט-פאַרקויף:
צענטר. ביכער-לאַגער „קולטור-ליגע"

אדרעס:
„KULTUR-LIGA", Warszawa, Leszno 40
P. K. O. 2428 ; פאַר געלט

א יודיש-קינסטלעריש טעאטער אין לאדז.

א ברייטע געזעלשאפטליכע אקציע ווערט ענדליך פארגענומען צו שאפען און בויען א יודיש-טעאטער.

נעכטיגע זשורנאליסטען-און ארטיסטען-קאנפערענץ.

(—) אין צוזאמענהאנג מיט'ן הערשענדען קריזיס אין לאדזער יודישען טעאטער, האט דער פרעסע־אגענטור יודישער ארטיסטען - פעראיין אין פוילען בעשלאסען אויך פאר לאדז עפעס צו טאן, כדי דאס יודישע לאדז זאל ענדליך בעקומען א לייטיש יודיש-טעאטער.

צו דעם צוועק איז קיין לאדז געקומען א פארשטעהער פון ארטיסטען-פעראיין אין פוילען ה׳ יובילער, וועלכער האט צונויפגערופען א פרעסע-קאנפערענץ.

נעכטען 12 פארמיטאג איז די פרעסע-קאנפערענץ פארגעקומען, ביי דער בעטייליגונג פון פארשטעהער פון די לאדזער יודישע ציימונגען און ארטיסטען.

צוערשט האט גענומען א ווארט ה׳ יובילער, וועלכער האט געגעבען אן אלגעמיינעם איבערזיכט פונ'ם מצב פון יודישען טעאטער אין איצטיגען מאמענט און אנגעוויזען אויף דער ארבייט פון דער ארטיסטען - צענטראלע אויפ'ן געביט פון נארמירען די בעציהונגען אין דער יודישער טעאטער-וועלט און פערזיכערען די לאגע פון די ארטיסטען.

פון ה׳ יובילער'ס בעריכט שטעלט זיך ארויס, אז ביים איצטיגען מאמענט עקזיסטירען אין ווארשא 3 יודישע טעאטערן: „וויקט", „אזאזעל" און „סמבטיון". „וויקט" אלס, דאס איינציגע דראמאטישע טעאטער אין ווארשא, לעבט-איבער א קריזיס. אבער — ס'איז נאך נישט גאר · שלעכט. דאס טעאטער האט נישט קיין דעפיציט. איצט האט זיך אין ווארשא געשאפען א געזעלשאפטליכער קאמיטעט, וועלכער שטעלט זיך פאר א ציל צו שטיצען דאס דראמאטישע טעאטער דורך אויסקעמפען סובסידיעס און אנדערע מיטלען.

„אזאזעל" שפילט אין דעם שעהנעם „עליזעאום"-טעאטער אויף קאראוואַ-גאס מיט א גרויסען ערפאלג.

„סמבטיון" (אין טעאטער „סקאלא") האט דעם גליקליכען צופאל, וואס דאס טעאטער געפינט זיך אין סאמע הארץ פון יודישען ווארשא אויף דזשעלנא גאס און דאס טעאטער שפילט טאקע ביי אויסמערקזאמע זאלען.

און דא איז כדאי צו בעמערקען, אז אינ'ם איצטיגען מאמענט, ווען אין ווארשא זענען פאראן 3 יודישע טעאטערן, בעזוכען די דאזיגע טעאטערן מעהר מענשען, ווי פריהער, ווען ס'איז נאר געווען איין טעאטער. פאראן וואכען, ווען אין אלע דריי יודישע טעאטערן איז פאר קאסע - איינגאהמע איבער 30 טויזענד זלאטעס.

דאס איז בנוגע ווארשא.

דערפרעהענדע ידיעות זענען אויך פאראן פון אנדערע שטעט:

אין קראקע שפילט א יודיש דראמאטיש טעאטער אונטער דער לייטונג פון יאנאס טורקאוו. דאס טעאטער ווערט געשטיצט דורך א געזעלשאפטליכען קאמיטעט, אבער עס האלט זיך פולשטענדיג אויס. דער מאראלישער ערפאלג איז א קאלאסאלער. אין דעם אסימילירטען קראקע. זעהט מען אפט אין די רעאקציאנערע פוילישע ציימונגען ווארימע רעצענזיעס וועגען יודישען טעאטער. מיט טורקאוו'ן גופא שפילען איצט אויך ארטיסטען, וועלכע זענען געקומען פון דער פוילישער בינה.

אין ווילנא האט ביז איצט געשפילט יוליוס אדלער מיט זיין טרופע. איצט האט זיך דארט ארגאניזירט אן אפערעטען-טרופע מיט'ן ארטיסט גינסבער בראש, וועלכע וועט אויך שפילען אין גראדנא, וואו ס'איז געלונגען אויסצוקעמפען, אז דאס ארטיגע גרויסע שטאטישע טעאטער, זאל אפגעבען פאר א יודיש-טעאטער 8 טעג אין חודש. דער ארטיסטען פעראיין האלט יוליוס אדלער'ס גאסטראלען אויף דער פראווינץ פאר א גרויס געשעהעניש, ווייל וואו נאר אדלער שפילט, לאזט ער איבער דעם בעסטען איינדרוק און לאזט-איבער א בענקשאפט צום יודישען טעאטער.

אין ראדאם-קעלצער ק ייז שפילט די טרופע פון ארטיסט ראזען.

זעהר-גוטע ידיעות זענען פאראן פון אויסלאנד: אין ריגא שפילט מארעווסקי'ס טרופע. דאס דאזיגע טעאטער בעקומט א מלוכה-סובסידיע און האט גרויסע ערפאלגען. סיי מאטעריעלע, סיי מאראלישע.

אין לאנדאן שפילט די טרופע פון סאמבערג, בראנעצקי, רות-רענע און אנדערע. מיט די אלע טרופעס שטעהט דער ארטיסטען-פעראיין אין אן'ענגען קאנטאקט. בלויז מיט דער „ווילנער טרופע" אין רומעניען איז איצט א שטיקעל ככפוך, צוליב א מעשה מיט'ן דירעקטאר מאזא. דער ארטיסטען-פעראיין האט דעריבער פערבאטען זיינע מיטגלידער צו פאהרען קיין רומעניען, הגם, זיי האבען שוין געהאט קאנטראקטען מיט די „ווילנער".

דער ארטיסטען פעראיין שטעהט איצט ערב דעם ווערען אן'אייראפעאישע יודישע ארטיסטען-קארפאראציע און אין דער נאהענטער צוקונפט — אן'אלוועלטליכער יוד. ארטיסטען-פערבאנד.

און איצט — — — ל א ד ז. לאדז איז עפעס לעצטענס געווארען א נעבעכדיג שטיף-קינד. דער פארשטעהער פון ארטיסטען-פעראיין האט אין זיין בעריכט אליין צוגעגעבען, אז לגבי לאדז, האט דער פעראיין שטארק געזינדיגט. א גרויסע טייל, אדער די גאנצע שולד פאלט אין דער ערשטער רייה אויף דעם איצטיגען פערוואלטער פון לאדזער „סקאלא"-טעאטער, וועלכער האט זיך נישט בעמיהט און אפילו גערן „געארבייט" אין דער ריכטונג, אז אין „סקאלא" זאל קיין יודיש טעאטער נישט זיין. די אנוועזענדע אויף דער קאנפערענץ האבען זיך דעריבער שארף ארויסגעזאגט געגען דעם דיר. קופערמאן.

נאך דעם בעריכט האט זיך אנטוויקעלט א לעבהאפטע דיסקוסיע.

רעד. ברוסטאווסקי האט אנגעוויזען, אז די גרעסטע טייל שולד, וואס אין לאדז איז פערשפילט געווארען דאס יודישע טעאטער, האלט אויפ'ן ארטיסטען-פעראיין גופא, וועלכער האט גאר נישט געטון צו דערהאלטען דאס יודישע טעאטער אין לאדז.

ווייטער — פארוואס דער ארטיסטען-פעראיין ערלויבט, און שיקט אליין ארויס אין אלע עקען וועלט די בעסטע יודישע ארטיסטען, בעת ביי אונז בלייבען די צווייט-ראנגיגע, מיט וועלכע מ'קען ביים בעסטען ווילען און די גרעסטע מעגליכקייט נישט שאפען קיין גוט יודיש-טעאטער.

דער ארטיסטען-פעראיין האט נישט ווי געהעריג אפגעשאצט די צוגעבינדענקייט פונ'ם יודישען עולם צום יודישען טעאטער. א בעוויז איז, אז ווי שלעכט מען זאל נישט שפילען, קומט דער עולם דאך אין טעאטער און דאס וואס לאדז איז דעם היינטיגען ווינטער געבליבען אהן א שטענדיג יודיש-טעאטער איז א גרויסע עולה לגבי דער יודישער בעפעלקערונג.

דיכטער משה בראדערזאהן האלט, אז דער ארטיסטען - פעראיין איז נישט אינגאנצען שולדיג אין דעם ענין-לאדז, נאר גיכער זענען שולדיג די אלגעמיינע אומשטענדען.

ה׳ נייהויז, אלס פארשטעהער פון דער לאדזער יודישער טרופע, גיט איבער פאלגענדע אינטערעסאנטע פרטים וועגען דעם ענין קופערמאן — לאדזער יודיש-טעאטער:

מיט עטליכע יאהר צוריק, ווען דאס „טהאליא" - טעאטער איז אפגעברענט געווארען האט דער מאגיסטראט געוואלט צונעהמען „סקאלא" פאר א פויליש שטאטיש - טעאטער. דאן האט דער דירעקטאר קופערמאן ערקלערט דעם מאגיסטראט, אז „סקאלא" „איז א יודיש טעאטער" און מ'טאר עס דעריבער נישט צונעהמען. דער מאגיסטראט האט זיך גערעכענט דערמיט, וואס די יודישע בעפעלקערונג דארף האבען א יודיש-טעאטער אויך צוליב דעם מאטיוו [illegible] נישט רעקווירירט דאס טעאטער „סקאלא"

איצט האט דער דירעקטאר קופערמאן זיך ארויסגעדרעהט. פון יודישען טעאטער...

ה׳ בעזמאן האט נאך איבערגעגעבען, אז ער האט אין דער צייט פארגעלעגט דעם דיר. קופערמאן, א טרופע פון גוטע ארטיסטען און זעהר גוטע מאטעריעלע בעדינגונגען, אבי ס'זאל בלייבען א יודיש טעאטער אין „סקאלא". ס'האט אבער נישט געהאלפען.

ראטמאן ליכטענשטיין האט אנגעוויזען, אז אין שטאט-ראט האט ער און זיין פראקציע שטענדיג ארויסגערוקט די פאדערונג וועגען א סובסידיע פאר'ן יודישען טעאטער אין לאדז. ליידער, איז אבער אין דער לעצטער צייט נישטא קיין שטענדיג יודיש-טעאטער, פאר וועלכען מ'זאל זיך קענען איינשטעלען. פונדעסטוועגען — זאגט ה׳ ליכטענשטיין — זענען מיר שטענדיג גרייט צו שטיצען דאס יודישע טעאטער. „ארגאניזירען זאל ווערען די האנד, וועלכע וועט ווארפען א שטיין אין יודישען טעאטער" ווי שלעכט עס זאל נישט זיין. און זאגט זיך ארויס פאר דער אקציע צו שאפען א שטענדיג יודיש-טעאטער אין לאדז.

ה׳ עלבוים האט פארגעשלאגען, אז די אונטערגענומענע אקציע זאל געהען אין דער ריכטונג פון שאפען אדער בויען א נייעם טעאטער-בנין.

אין רעזולטאט פון דער דיסקוסיע זענען אלע אנוועזענדע געקומען צום בעשלוס, אז אין לאדז דא־ף, לויט'ן מוסטער פון ווארשא, געשאפען-ווערען א געזעלשאפטליכער קאמיטעט, וועלכער זאל זיך שטעלען פאר אן'אויפגאבע: קודם כל צו שאפען א שטענדיג יודיש-טעאטער אין לאדז און דאן — צוטרעטען צו אן'אקציע צו בויען א בנין פאר א יודיש-טעאטער.

ס'איז אויסגעוועהלט געווארען אן'ארגאניזאציאנס - קאמיסיע פון די ה"ה: רעד. ברוסטאווסקי, רעד. י. קאהאן, עלבוים, נייהויז, בעזמאן און חיים לייב פוקס.

די קאמיסיע וועט אין די נאהענטע טעג רופען א גרויסע בעראטונג.

◄○○○○○○►

גרויסע פערזאמלונג האנדווערקער

וועגען 25-יעהריגען יובילעאום פון נאציאנאל-פאנד.

(—) אונטער'ן פארזיץ פון דעם פארזיצענדער פון קרן-קימת אין לאדז ה׳ מרח'ב איז פארגעקומען אין האנדווערקער-קלוב פאלודניאווא 4 ביי א פולגעפאקטען-זאל א פערזאמלונג, געווידמעט דעם 25-יעהריגען יובילעאום פון קרן-קימת.

דער ערשטער רעדט דעפ. ד"ר ראזענבלאט, וועלכער ווייזט אן אויף די רעזולטאטען פון נאציאנאל-פאנד, אויף דער לאגע פון די יודען אין גלות און אויף דעם גרויסען אויפבוי-ווערק אין פאלעסטינא.

דאן האלט א גרויסע און אינהאלטסרייכע רעדע לאוויק יאעל. דער רעדנער דערמאנט דעם גרינדער פון נאציאנאל-פאנד שאפירא, וועלכער האט געהאט אזוי פיל שוועריגקייטען, ביז אויפ'ן 5 טען ציוניסטישען קאנגרעס איז דורך דער שטארקער אויטאריטעט פון ד"ר הערצל געגרינדעט געווארען דער יודישער נאציאנאל-פאנד. דער רעדנער ווייזט ווייטער אן אויף די גרויסע אויפטוען פון קרן-קימת אין ארץ-ישראל, אויף דער שטעלונג, וואס דער נאציאנאל-פאנד האט זיך ערווארבען ביי די ברייטע פאלקס-מאסען. דער רעדנער ענדיגט מיט'ן וואונש צו דערלעבען דעם 50-יעהריגען יובילעאום פון דעם מעכטיגען נאציאנאל-פאנד.

נעכטיגע בראכאוו-אקאדעמיע.

נעכטען איז אין „סקאלא" - טעאטער פארגעקומען א פייערליכע אקאדעמיע צום 9 טען יאהרצייט פונ'ם ארבייטער-פיהרער בער בוראכאוו.

דער זאל איז געווען איבערפולט פון א טויזענד-קעפיגען עולם און הונדערטער מענשען האבען געמוזט אוועק, ווייל ס'האבען אויסגעפעהלט בילעטען.

די בינה איז געווען הערליך דעקארירט דורך דעם קינסטלער יצחק ברוינער, וועלכער האט אויך געמאכט א שעהן סקולפטור - בילד פונ'ם פערשטארבענעם.

צו ערשט האט דער ארקעסטער אונטער דער דירעקציע פון טעאדאר רידער געשפילט שאפען'ס טרויער-מארש.

ה׳ עדעלמאן האט געעפענט די אקאדעמיע מיט א קורצער רעדע און דאן איז ארויסגעטרעטען מיט א גלענצענדער רעדע ה׳ זרבבל, וועלכער האט געגעבען אן אויסשעפענדיגע כאראקטעריסטיק פונ'ם פערשטארבענעם אלס מענש, ארבייטער-טוער, טעארעטיקער, פילאזאף און בעגרינדער פון דער „פועלי-ציון" אידעע.

דיכטער משה בראדערזאן האט מיט גרויס ערפאלג איבערגעלייענט 2 לידער, וועלכע ער האט ספעציעל אנגעשריבען. נאך דעם ווי דער ארקעסטער האט נאך געענדיגט מיט איינציגע נומער'ן האט דער פערזאמלטער עולם געזינגען די „שבועה".

אפטייקען.

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(§) היינט דיזשורירען ביינאכט פאלגענדע אפטייקען: וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקי-גאס 27); דאניעלעצקי (פיעטרקאווער 127); אילניצקי און צימער (וואולטשאנסקא 37); לייגוועבער (פריי-הייטס-פלאץ 2); הארטמאן (מלינארסקא 1); קאהאנע (אלעקסאנדראווסקא 80).

פערשידענעס.

(—) דער סעקרעטאריאט פון די שפראך - קורסען ביים קאמי-פעראיין (אלעיע קאשטשושקי 21) מאכט בעקאנט, אז ס'ווערען אנגענומען שילער צו די קורסען פון פאלימישער עקאנאמיע.

(ב) דינסטאג וועט אונטער'ן פארזיץ פון פרעזידענט ציגארסקי פארקומען דער קאנקורס פון די פענסטער-אויסשטעלונגען.

א דינסט

א קאסע-ברעכערין.

(—) חיה פיינערט (זגערזשער 28) איז אוועק פון דער היים איבערלאזענדיג די דינסט, ווען זי איז אין א שעה ארום געקומען האט זי נישט געטראפען די דינסט און — די אייזערנע קאסע אין קאבינעט איז געווען אויפגעבראכען און פון איהר האבען געפעהלט 1000 זל. און 19 דאלאר.

פיינערט האט וועגען דער גנבה געמאלדען דער פאליציי, ס'איז דא א חשד, אז די דינסט האט זיך צוזאמענגערעדט מיט גנבים און אויסגעפיהרט דאס שטיקעל ארבייט.

א נעגער האט „פערשווארצט" א לאדזער מוזיקער.

(—) פאן דזשאוואני א נעגער, וואס האט געשפילט אין א לעמבערגער רעסטאראציע אינ'ם ארקעסטער פונ'ם לאדזער מוזיקער מעלאריסטא, האט זיך געבארגט ביי זיין שעף א גרעסערען בעטראג געלד און אויסגעשטעלט אויף זיי־וועקסלען.

ווען ס'איז געקומען דער צאהלונגס-טערמין, האט ער ערקלערט, אז ער רופט זיך גאר אלפרעד לאוואר. די לאדזער פאליציי האט איהם ארעסטירט און די טעג דארף זיין פראצעס פארקומען.

ווינער אפערעטע אין סקאלא-טעאטער
דירעקציע: זעמש.

היינט — 2 פארשטעלונגען: 8.30 נאכט. צו ביליגע פרייזען

דער דראמז-פלעכטער

אוונד 8.15 א זיינער — דאס

„האלאנד-מיידעל"

אפערעטע אין 3 אקטען פון קאלמאן.

בעקאנטמאכונג.

ס'מאך בעקאנט די ג. קונדשאפט, אז צוליב די קאנקורענץ האב איך
בעדייטענד רעדוצירט די פרייזען!
און עמפעהל אין א גרויסען אויסוואהל זעמטליכע אין- און אויסלענדישע

פערפומעריע-ארטיקלען

פון די בעדייטענדסטע פירמעס, ווי:

Cotti, Houbigan, Guerlain, Violett, Dralle און אנדערע

די ג. קונדשאפט ווערט געבעטען צו בעזוכען מיך און זיך איבערצייגען

בעמ.: פאר רעעלע סחורה ווערט גאראנטירט!

אנגראסיסטען בעקומען ראבאט! מיט אכטונג

Perfumerja: Drukier, Zawadzka 11.

קאמישעס פון יודישען לעבען אין רומעניען.

אַנ'אויפטו פון א יונגען דאָקטאָר אין בריטשאַן. — דער ווייבערישער דיריגענט פון גאַלאַץ.

דער עקאָנאָמישער קריזיס אין רומעניען האָט געבראַכט דערצו, אַז זאָגאַר די אינטעליגענץ איז געצוואונגען זיך צו בענוצען מיט אַזעלכע מיטלען, וואָס אין אַן אַנדער צייט מיידען זיי אויס אויך געוועהנליכע מענשען. דער קאַמף פאַר'ן עקזיסטענץ איז וועהר פערשאַרפט געוואָרען, און נישט זעלטען שפּילען זיך אָפּ אין די שטעט און שטעטלעך מערקווירדיגע פּאַסירונגען, וואָס זענען אי קאָמיש, אי טראַגיש אין דער זעלבער צייט.

אין שטעטעל בריטשאַן האָט דער קריזיס זיך אַריינגעכאַפּט צווישען די דאָרטיגע דאָקטוירים. דאָס שטעטעל איז נישט גרויס און איין דאָקטאָר וואָלט זיך אויך געקענט „ספּראַווען" מיט די פּאַציענטען. זענען אָבער אָנגעקומען נאָך צוויי דאָקטוירים און מען רייסט זיך איבער אַ קראַנקען ווי איבער אַ גרויסער מציאה...

בעזונדערס בעמערקט מען די קאָנקורענץ אין טאָג פון יאַריד, ווען פון די אַרומיגע דערפער קומען צו פאָהרען פיל פּויערים. דאַן קענט איהר זעהן, ווי ביי דער טיר שטעהט איין דאָקטאָר און רופט צו זיך קראַנקע, און ווייטער מיט אַ פּאָר הייזער שטעהט אַ צווייטער דאָקטאָר און שלעפּט צו זיך קראַנקע. די גאַס, ווערט איינמאָל פערהילכט פון דעם טומעל, וואָס די יאַרידניקעס מאַכען, און אין סאַמע ברען פון געפילדער לאָזט זיך הערען אויך דאָס געשריי פון די דאָקטוירים: „משויטע, משוימעי, זאַכאָדסי קאָ מענע" (הערט נאָר, הערט נאָר, קומט אַריין צו מיר!)

און אַז דער יונגער דאָקטאָר, וועלכער איז נישט לאַנג אָנגעקומען, האָט געזעהן, אַז דאָס שרייען העלפט נישט, ווייל אַלע גיהען צום אַלטען דאָקטאָר, וועלכער נעהמט ביליג און איז דערצו נישט קיין שלעכטער רופא, איז ער געפאַלען אויף אַן אָריגינעלען איינפאַל: ער האָט אויפגעקלעבט אַ פּלעטעל ביי זיין טיר און געלאָזט וויסען, אַז ער נעהמט אויף אומיסט קראַנקע דריי טעג אין וואָך. אָבער אויך דאָס מיטעל האָט, אַ פּנים קנאַפּ געהאָלפען, און עס האָט געהאָלפען זעהר שמאָל מיט זיין פּראַקטיק, ווען נישט דער פאַל מיט די שלעגעלעך.

אין אַ שעהנעם פרימאָרגען איז צום יונגען דאָקטאָר געקומען אַ קראַנקע פרוי און זיך בעקלאָגט, אַז זי ליידט פון שרעקליכע שמערצען אין בויך. וואָס זי עסט, גיט זי צוריק אַרויס און פון טאָג צו טאָג ווערט זי אַלץ מאָגערער און מאָגערער. דער דאָקטאָר האָט איהר צוגעשריבען אַ מיקסטור, און ווען זי איז געקומען שפּעטער מיט עטליכע טעג און איהם געדאַנקט פאַר דעם גוטען הייל-מיטעל, האָט ער זי ווידער בעטראַכט און געזעהן, אַז אויבערמאָהל זי פיהלט זיך שוין בעסער, איז דאָך די קראַנקהייטנאָך נישט בעזייטיגט, ווייל אין איהר קערפּער געפינט זיך אַ זיימיגע זאַך, וואָס רופט אַרויס די קראַנקהייט. וואָס דאָרט געפינט זיך ווייסט ער נישט, אָבער זאָל זי קומען אויפ'ן צווייטען טאָג, וועט ער שוין אויספאָרשען איהר מאָגען-זאַפט, מאַכען אַנאַליז און אַלעס קענען פעסטשטעלען.

אויף מאָרגען האָט דער דאָקטאָר שוין צוגעגרייט וואָס מען בעדאַרף. ער האָט געקריגען אין אַפּטייק עטליכע פּיאַווקעס, און ערגעץ וואו האָט ער געקריגען אַ שלענגעל, און ווען די קראַנקע פרוי איז געקומען האָט ער איהר אַריינגעריקט אין גומען אַ לאַנגע גומענע רעהרעל. די פרוי האָט זאַפּאָרט אָפּגעגעבען און ער האָט זעהר פלינק אונטערגעוואָרפען אין שיסעל אַריין די פּיאַווקעס מיט דעם שלענגעל.

פערשטעהט זיך, אַז ווען די פרוי האָט דערזעהן די שלאַנג, איז זי געבליבען פערשטיינערט פון גליק, וואָס זי האָט גע'פטר'ט אַזאַ צרה פון איהר אָרגאַניזם, און איז בפּל אַוועק צופוי'קען איבער'ן שטעטעל דעם וואונדער, וואָס דער יונגער דאָקטאָר האָט בעוויזען...

אמת, די איבעריגע דאָקטוירים זאָגען דעם עולם, אַז דאָס איז בלויז אַ שווינדעל, מ'איל קיין פּיאַווקעס קענען נישט לעבען אין מענשליכען קערפּער, אָבער פון וואָס-ווען, האָט זייער יונגער קאָנקורענט זיך געשאַפען די גרעסטע רעקלאַמע...

*

ווי בעקאַנט זענען פאַראַן מעציאַליסטען-מוזיקאַנטען, וועלכע פיהרען אָן מיט אַ גאַנצען אָרקעסטער. אַזעלכע לייט רופען זיך — דיריגענטען, אָדער אין איינפאַכען יודיש — קאַפּעל-מייסטער. מערהאָן אויך אַזעלכע מענשען, וואָס קענען אָנגערופען ווערען — ווייבער-מייסטער, ווייל זיי פיהרען אָן מיט די ווייבער.

הענגען איינעם פון זיי דערצעהלט מען אַ פרעהליך מעשה'לע.

אין גאַלאַץ, אין שוהל, איז פערהאַן אַ גבאי, דאמנולע סרולאָוויטש, וועלכער איז זעהר אַנ'אָרענטליכער מאַן, אַ גוטער בטבע. נאָר אַז עס קומען אָן די ימים נוראים, ווערט ער נישט צום דערקענען... ער ווערט דאַן בייז, אָנגעבלאָזען און בעזונדער שאַרף זענען זיינע בעציהונגען צו פרויען, גלייך ווי פון זיי וואָלטען זיך גענומען אַלע אומגליקען...

און אויף זיין גורל איז אויסגעפאַלען היינטיגעס יאָהר אָנצופיהרען מיט דער ווייבער-שוהל.

מען האָט איינגעריכטעט ביי איהם אין שטענדער אַ גלעקעל, וואָס פיהרט דורך פערהוילענע ווענגען אין דער ווייבער-שוהל, און מיט דעם גלעקעל פאָראַנט ער מיט די ווייבער, נעמליך: אַז ער גיט איין סיגנאַל מיט'ן גלעקעל, ווייסען שוין די ווייבער, אַז מען דאַרף אויפשטעהן פון די ערטער, ד. ה., אַז דער חזן זאָגט אַ וויכטיגע תפילה; צוויי סיגנאַלען בעדייטען, אַז מען מעג זיך שוין זעצען: איין לאַנגער, דויערענדער סיגנאַל בעדייט, אַז מען זאָגט „יזכור"...

פּאַסירט אַ געשיכטע אַז גראַד ווען דער חזן האָט זיך געשטעלט זאָגען די שמונה עשרה, גיט דער גבאי צוויי סיגנאַלען, ד. ה., אַז די ווייבער זאָלען זיך אַוועקזעצען אויף די פּלעצער, אָבער דאָס גלעקעל האָט דאָס מאָל פערראַטען און נישט אויפגעהערט צו קלינגען, — אַ פּנים קאַליע געוואָרען ערגעץ-וואו די אינסטאַלאַציע.

נו, נו, פרעגט שוין נישט וואָס דאָרטען האָט זיך געטון. אַנשטאָט עס זאָל ווערען שטיל און מען זאָל רוהיג אויסהערען דאָס געזאַנג פונ'ם חזן, האָבען די ווייבער גענומען וויינען און זאָגען „יזכור"...

עס האָבען נישט געהאָלפען די געשרייען פון דער מענער-שוהל, דאָס קלאַפּען אין די שטענדערס א. אַז. וו. די ווייבער, אַז זיי צולאָזען זיך, איז שוין אומעגליך זיי איינצושטילען...

(מאָרוועטס)

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

גאַסטשפּילען פון בעריהמטען אַרטיסט

יוליוס אדלער

צוזאַמען מיט זיין אויסגעצייכענטען אַנסאַמבל. פרויען: הדסה, האַליטש, סאַלאַמאַז, רעגינאַ, שייעוויטש. מענער: בריז, לאַוי, קאַן, קורט, קראַנע, שטאָקפעדער, ראַטשיין און אַנדערע.

היינט, זונטאָג, דעם 19-טען דעצעמבער האַלב 9 אין אָוונט
פּרעמיערע !!! צום ערשטען מאָל אין לאָדז פּרעמיערע !!!
דאָס בעריהמטע מייסטערווערק, וואָס איז געשפּילט געוואָרען אין דייטשען טעאַטער אין בערלין העכער 300 מאָל נאָכאַנאַנד

ליבע און עראָטיק

אין 3 אַקטען פון אַנטאָן ווילדגאַנס, יודיש יעקב וואַקסמאַן.
הויפּט ראָל ד"ר מאַרטין פּאַעט - יוליוס אַדלער.

מאָרגען מאָנטאָג, גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג צו ביליגע פּרייזען
הינקעמאַן
ערנסט טאָלערס בעוואוסטע טראַגעדיע
הויפּט ראָל הינקערמאַן-יוליוס אדלער.

גאַרדעראָבע פרייז! אדמ. לייטער: א. שטאָקפעדער.
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.
804

די ליבעס פון א קייזערין.

היסטאָרישער ראָמאַן פון לעבען אין רוסישען קייזערליכען הויף

(58

פון ל. זאַכער מאַזאָך.

אין פעברואַר 1744 איז די פּרינצעסין פון אַנהאַלט-צערבסט אָנגעקומען קיין מאָסקווע מיט איהר מוטער און מיט איהר שיינקייט און ליבליכקייט, האָט זי אַלעמען פערכישופט. די צאַריצע איז ענטציקט געוואָרען פון איהר און איהר יורש, פּרינץ פּיאָטר, האָט זיך גלייך ליידענשאַפטליך פערליבט אין איהר.

דעם 9-טען יולי האָט זי אָנגענומען דעם פּראַוואָסלאַווען גלויבען און בעקומען דעם נאָמען יעקאַטערינע אַלעקסעיעוונאַ און אין אַ טאָג שפּעטער האָט מען אינ'ם רוסישען הויף געפייערט די תנאים פון פּרינץ פּיאָטר מיט יעקאַטערינען.

איצט האָט לעסטאָק געמיינט, אַז ער וועט זיך זיכער בעפרייען פון בעסטוזשעוו און פון אַנדערע קענערס פון פראַנקרייך און פּרייסען, מחמת דעם שידוך, וואָס דער רוסישער הויף האָט געטון מיט'ן פּרייסישען.

ער האָט אָבער ווידער אַ טעות געהאַט. בעסטוזשעוו איז צו שטאַרק געווען און ער איז אויך געשיצט געוואָרען פון יעליזאַוועטס מאַן, פון ראַזומאָווסקין.

איינמאָל איז בעסטוזשעוו געקומען צו ראַזומאָווסקין און האָט צו איהם געזאָגט:

— איך האָב איצט אונזערע געגנערס אין די הענד. קלאָרע בעווייזען, אַז זיי זענען שונאים פון רוסלאַנד און פעררעטערס צו דער צאַריצע.

— וואָס מיינט איהר? — האָט ראַזומאָווסקי געפרעגט.

— מיר איז אַריינגעפאַלען אין די הענד די קאָרעספּאָנדענץ פון מאַרקיז דע לאַ טשאַרדיע, דעפּעשען און בריף, און די דאָזיגע קאָרעספּאָנדענץ וועט מוזען עפענען די אויגען פון דער צאַריצע.

ער האָט דערלאַנגט ראַזומאָווסקין אַ פּאַק קאָפּיעס פון די מיט די דעפּעשען, וואָס דער פראַנצויזישער אַמבאַסאַדאָר האָט געשיקט צו זיין רעגירונג.

ראַזומאָווסקי האָט איבערגעלייענט עטליכע בריף און איז געוואָרען אויפגערעגט.

— קומט מיט מיר צו דער צאַריצע — האָט ער זיך אָנגערופען צו בעסטוזשעוון.

אַז יעליזאַוועטע האָט אויסגעהערט וועגען די דאָזיגע בריף און דעפּעשען, איז זי געוואָרען בלייך פאַר אויפרעגונג.

אין זיי האָט דער פראַנצויזישער געזאַנדטער כאַראַקטעריזירט יעליזאַוועטען אַלס אַ ווילדע אַזיאַטישע פרוי, אַ בלוטדורשטיגע חיה, וועלכע מ'קען גאָר מערוהיגען, ווען זי ווערט חילד, מיט אַ יעוועדען זכר. דאָס רוסישע פאָלק האָט ער כאַראַקטעריזירט ווי אַ פאָלק פון כמאָלעס. חוץ דעם האָט ער אין זיינע בריף דערציילט, ווי דורך לעסטאָק'ן האָט ער אונטערגעקויפט מענשען, וואָס האָבען אַנ'איינפלוס געהאַט אויף דער צאַריצע, אירע הויפדאַמען, און ווי אַזוי די צאַריצע איז אַריינגענאַרט געוואָרען, צו טון דעם שידוך מיט דער פּרינצעסין פון צערבסט, דאָס הייסט מיט יעקאַטערינען, און אַז גייסטליכע פונ'ם סינאָד זענען אונטערגעקויפט געוואָרען, כדי זיי זאָלען בטל מאַכען דעם פערבאָט אויפ'ן דאָזיגען שידוך. און אין אַנ'אַנדערען בריף האָט ער געשריבען, אַז ער מיט לעסטאָק'ן האַלטען אַנ'אויג אויף דער רוסישער רעגירונג...

— איך וועל איהם שוין ווייזען — האָט יעליזאַוועטע אויסגעשריגען, און פאַר כעס צוריסען איהר טאַשען-טוך אין שטיקער — אַזוי גאָר? אַזעלכע פריינט זענען זיי מיר? פון איצט אָן וועל איך שוין מיט זיי אַנדערש האַנדלען.

און באמת, פון יענער צייט אָן האָט יעליזאַוועטע אויסגעהיט צו טרעפען זיך מיט'ן מאַרקיז דע לאַ טשאַרדיע, צו וועמען זי האָט פריהער אַרויסגעוויזען פריינדשאַפט, און אויב זי האָט עמאָל מיט איהם גערעדט, האָט שטענדיג געמוזט זיין דערביי בעסטוזשעוו.

יעקאַטערינען האָט זי אויך גענומען אַרויסווייזען אַ שנאה און האָט איהר בעפוילען אַרויסצוציהען זיך פון קייזערליכען הויף.

ראַזומאָווסקי און בעסטוזשעוו האָבען געפאָדערט פון איהר, אַז זי זאָל האַנדלען ענערגישער געגען איהר שונא.

— וואָס קענען מיר טאָן מיט'ן מאַרקיז? — האָט זי זיי געפרעגט.

— איהר האָט אַ רעכט צו לאָזען איהם אַרעסטירען און אַרויסשיקען איהם פון אייער לאַנד — האָט בעסטוזשעוו געענטפערט.

— מעל איך עס טון — האָט די צאַריצע ערקלערט.

אויף מאָרגען, דעם 17-טען יולי 1744, זעקס אַ זייגער פרימאָרגען האָט מען אַרעסטירט דעם מאַרקיז דע לאַ טשאַרדיע און מ'האָט איהם אַרויסגעשיקט פון רוסלאַנד.

און ווען לעסטאָק איז דעם איינציגען טאָג געקומען צו דער צאַריצע אין פּאַלאַץ, האָט יעליזאַוועטע זיך אָפּגעקעהרט פון איהם און נישט געוואָלט רעדען מיט איהם.

די דריי אונטערקליידער.

בעסטוזשעוו און ראַזומאָווסקי האָבען פון דעמאָלט געהאַט דעם גרעסטען איינפלוס אויף יעליזאַוועטען און זי האָט געטון, וואָס זיי האָבען געוואָלט.

זי האָט געשלאָסען אַנ'אַליאַנס מיט ענגלאַנד און פּוילען און אויך מיט עסטרייך, דאָס הייסט מיט דער רעגירונג פון מאַריאַ טערעזאַ.

דער דאָזיגער אַליאַנס האָט גאָרנישט געשמעקט דעם פּרייסישען קעניג פרידריך דעם גרויסען און אַזוי ווי ער האָט זיך געהאַלטען פאַר אַ דיכטער, האָט ער פערפאַסט שאַטישע לידער, אין וועלכע ער האָט בייז אויסגעלאַכט דעם דאָזיגען אַליאַנס און מאַנ'איין ווערס אויך שוין געחוזק'ט פונ'ם פראַנצויזישען הויף, וואו ס'האָט געהערשט מאַדאַם פּאָמפּאַדור, די געליבטע פון לודוויג דעם 15-טען.

די דאָזיגע לידער האָט ער צוגעשיקט צו זיינע פריינד אין פּאַריז און דאָס האָט געבראַכט דערצו, אַז לודוויג דער 15-טער איז מאַר כעס אויף פרידריך דעם גרויסען צוגעשטאַנען צו דער אַליאַנס פון רוסלאַנד און עסטרייך.

ווען פרידריך דער גרויסער האָט זיך דערוואוסט, אַז פראַנקרייך איז אויך אַריינגעטרעטען אין דעם דאָזיגען אַליאַנס האָט ער גלייך פערפאַסט אַ ליד וועגען דעם בונד פון די דריי אונטערקליידלעך. אָדער ווי ער האָט עס גערופען „די דריי קאָטילאָנס". מאַריאַ טערעזאַ האָט ער אָנגערופען קאָטילאָן נומער איינס, יעליזאַוועטען — קאָטילאָן נומער צוויי און מאַדאַם פּאָמפּאַדור, קאָטילאָן נומער דריי.

דער דאָזיגער שיר, געשריבען אין פראַנצויזיש, האָט אין יענער צייט געמאַכט גרויס אויפזעהן סיי צווישען די פריינד און פיינד פון פרידריך דעם גרויסען. ווי אין בערלין, אַזוי אין פּאַריז און אַזוי אין לאָנדאָן און אין פּעטערבורג.

פון יענער צייט אָן, אַז מען האָט אין געוויסע קרייזען געזאָלט אָנרופען דעם נאָמען פון דער רוסישער צאַריצע, האָט מען געזאָגט: „דאָס אונטערקליידעל נומער צוויי", אַזוי אויך, ווען מ'האָט געוואָלט אָנרופען די קעניגין פון עסטרייך צי מאַדאַם פּאָמפּאַדור, די הערשערין פון פראַנקרייך — האָט מען געזאָגט: „די אונטערקליידער נומער איינס. נומער דריי", און מ'האָט שוין געוואוסט, וועמען מען מיינט.

יעליזאַוועטע האָט זיך שרעקליך געערגערט דערפון און איז געוואָרען אַ דם-שונא פון פרידריך דעם גרויסען.

און אַזוי ווי דער טראָן-יורש פּיאָטר איז געווען אַ פערברענטער אָנהענגער פון פרידריך דעם גרויסען, האָט בעסטוזשעוו געפּלאַנעוועט צו פּועל'ן ביי יעליזאַוועטען, צו בעשטימען אַנ'אַנדער יורש פון רוסישען טראָן.

דאָס וואָלט איהם געלונגען, ווען נישט די יונגע יעקאַטערינע, פּיאָטרס ווייב.

(פאָרטזעצונג קומט)

קרן-קימת-לישראל, בלודז

היינט, 8 אַ זייגער אָוונט קומט פאָר אין לאָקאַל פון קליינהענדלער-פעראיין (אַגראָדאָוואַ 10)

א גרויסע פערזאמלונג

געווידמעט דעם 25-יעהריגע יובילעאום פון קרן-קימת-לישראל מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די ה"ה ד"ר א. סארנע, מ. לימאַן, ש. ז. ראַבינאָוויטש, י. שאַליט א. אַ. 668 איינגאַנג פריי!

טראַמוואַי-ארבייטער אָנגענומען הוספה פון 10 פּראָצ.

(—) די טראַמוואַי-אַרבייטער האָבען באַשלאָסען אָנצונעהמען די 10 פּראָצ. הוספה, וועלכע איז געגעבען געוואָרען דורך דער דירעקציע.

די שטאָטישע קונסט-גאַלעריע.

(מ) די אויסשטעלונג פון די פּאָדהאָלאַנישע קינסטלער אין דער שטעטישער גאַלעריע האָט אַ גרויסען ערפאָלג. די טאַלאַנטפולע קינסטלער: פּראָפ. קאַמאָצקי, טערלאָסקי, מאַקס האַנעמאַן און די קינסטלערין פרל. סטאַנקיעוויטש רעפּרעזענטירען זיך שעהן מיט זייערע בילדער. אַ חוץ דעם האָט מאַקס האַנעמאַן נאָך אויסגעשטעלט ביז 50 זיינע יודישע און ארץ-ישראל בילדער.

שרפות.

(אַפּ) פרייטאָג איז אויף צעגלאַנאַ 6 אין דער וואָהנונג פון בערעק שפּראָס-בורגער אויסגעבראָכען אַ שרפה. שפּראָס-בורגער האָט געהייצט דעם אויווען און איז ארויסגעגאַנגען, נישט צומאַכענדיג דאָס טירעל. אַ פּאָר קוילען זענען ארויסגעפאַלען און פון דעם איז ענט-שטאַנען די שרפה.

(אַפּ) אַ צווייטער ענליכער פאַל מיט אַנ'אויווען איז פאָרגעקומען ביי יוליאַן נאַנצקי ראָדאָמסקאַ 19. ער האָט גע-הייצט דעם אויווען און איז אַרויס פון שטוב, נישט צושליסענדיג דעם אויווען. דורך דער ארויסגעפאַלענער רעהר האָט זיך אָנגעצינדען די שטוב. די אַרויסגע-רופענע פייערלעשער האָבען איינגעלאָ-שען ביידע שרפות.

סימפאָניע מיט'ן דירינגענט פריד.

דער צווייטער סימפאָנישער קאָנצערט, האָט געגעבען די געלעגענהייט אונזע-רע מעלאָמאַנען צו בעגריסען מיט בע-גייסטערונג דעם גרויסען גאַסט-דיריגענט אָסקאַר פריד.

נאָך דער פּרעכטיגער אויספיהרונג פון בראַהמס הערבע מוזיק-פילאָזאָפיע, וועלכע איז נישט אינגאַנצען פערשטענ-דיג פאַר'ן ברייטען פּובליקום, איז מאָ-צאַרט'ס „קליינע נאַכט-מוזיק" אין פריד'ס אינ-טערפּרעטאַציע געווען אַנ'אמת'ע ערליידונג.

די דאָזיגע הערליכע מוזיק, אין דער היינטיגער צייט פון מאָדערניזם, וואָס אַלץ: די מוזיק, מאַלעריי, אַרכיטעקטור איז מאָדערניסטיש פערקריפּעלט (די האַרמאָניע – אומהאַרמאָניש; די גע-שטאַלט – קרום; די ליניען – צעבראָ-כען) אָט טאַקי אין אונזער מאָדערניס-טישער צייט, ווען איבער אונזער גע-מיט ציגיסט זיך די אַלטע, אמת עכטע, צום האַרצען גערעדטע מעלאָדיע, וואָס איז אַזוי-ווי פון הימעל אַראָפּ דיקטירט געוואָרען דעם געניוס מאָצאַרט'ן, כדי צו בעגליקען די מענשהייט, איז דען נישט דער אמת'ער נחת-רוח?

פריד האָט די פּיר-אַלעמען פער-שטענדליכע מוזיק, אַליין גבלאָזען רע-דען אָהן שום קאָמענטאַרען און דער-פאַר אַליין איז ער ווערט לויב און גרויסען דייפאַל.

די סאָליסטען פון אָווענד: אירענאַ דוביסקאַ האָט אין קאַרלאָוויטש עט שפּו-רען פידעל-קאָנצערט אַרויסגעוויזען איהר גאַנצע ווירטואָזיטעט.

מיט ליסט'ס מייער-שפּריצענדער סימפאָנישער דיכטונג „מאַזעפּאַ" האָט זיך געענדיגט דער אינטערעסאַנטער קאָנצערט.

D-ski.

יוליוס אדלער'ס ווייטערדיגע ערפאָלגען אין לאָדז.

מ'קאָן מיט רעכט זאָגען, אַז יעדע פאָרשטעלונג פון יודישען טעאַטער אין פילהאַרמאָניע מיט יוליוס אַדלערן אין דער שפּיץ איז אַ טריומף פון יודישען טעאַטער ווייזען אין לאָדז דער עולם בעהאַנט אויף די אַרטיסטען מיט בע-גייסטערונג. אַדלערט בעווייזען זיך אויף דער סצענע ברענגט אַריין אין ענטצי-קונג די צושויער. און דער בעגאַבטער אַרטיסט פיהלט די דאָזיגע ענטציקונג און גיט דעם טעאַטער-עולם דאָס בעס-טע פון זיין אַרטיסטישער נשמה.

פרייטאָג אָווענד איז געגעבען געוואָ-רען געוואָרען „דער פאָטער". שבת ביי טאָג „קין" און אין אָווענד דער „ישיבה בחור". די הויפּטראָלען האָט מיט גרויס מייסטער אויסגעפיהרט יוליוס אַדלער.

היינט זונטאָג, נאָכמ. צום ערשטען מאָל אין לאָדז „ליבע און ערָאָטיק" פון אָגוסט ווילדגאַנז. אין דער דאָזיגער טיעסע פון בעוואוסטען דייטשען שריפט-שטעלער, וועלכער בעהאַנדעלט דאָס קרענקליכע פּראָבלעם פון ליבע און עראָטיק, וועט אַדלער זיכער ווידער בעווייזען זיין אויסערגעוועהנליכען טאַלאַנט

Dr PRYBULSKI

צוריקגעקעהרט.

וואָלטשאַנסקאַ 1, טעלעפאָן 25-38

ווענערישע און האָר - הויט - קראַנקהייטען. טענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען. נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָווענד, דאַמען: פון 4—5 נאָכמ.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

בעם דערלאַנגען אַנ'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלייגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגע-לעגט. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט מען קיין ענטפער נישט געבען.

גילטיג דעם 16. דעצעמבער 1926.

2672. חיים פערדינאַנד.

אויב דער בעל חוב איז שוין אַ לענ-גערע צייט נישט דאָ, האָט נישט אי-בערגעלאָזט קיין בעוועגליכען אָדער זיין וואוינאָרט איז בכלל אומבעקאַנט, קאָנט איהר זיך ווענדען אין געריכט, אַז מען זאָל בעשטימען אַ קוראַטאָר אי-בער'ן אָפּוועזענדען'ס פערמעגען.

—

2673. אַ לעזער פון אַלעקסאַנדער גאַס.

לויט'ן אוסטאַוו פון 1. יולי 1921 (ארט. 78 פון ציוויל-קאָדעקס קאָנען צדות זאָגען ביים מעלדען אַ קינד אויך פרויען אַלס איינע צו פרעמדע אָדער פון דער משפחה, קוים זענען זיי שוין עלטער פון 21 יאָהר.

—

2674. גראָסמאַן.

איהר מוזט זיך אָפּזאָגען פון דער ירושה.

—

2675. אַ לעזער פון וואַכאָדניאַ.

אויב איך מעהלט 60 פּראָצ. אַרבייטס-פעהיגקייט בעקומט אייער זוהן אַנ'אָפּיע-קונסטאָ, פערשטעהט זיך, בלויז אין דעם פאַל, ווען איהר זענט אָנגעוויזען אויף זיינע מעדיטאַמען.

—

2676. שרה געליבטער.

אויפ'ן סמך פון רב'ס גט אַליין ווערט דאָס געריכט נאָך נישט ארויסגעגעבן אַנ'-אורטייל, דאָס געריכט פיהרט דורך אַ בעזונדערע פערהאַנדלונג און רעכענט זיך מיט דעם רב'ס גט נישט מעהר ווי מיט דער מיינונג פון אַנ'עקספּערט. די פערהאַנדלונג קומט פאָר ביי פערמאַכ-טע טירען. קיין פערטיידיגער ווערט אין אַ זעלכע פּראָצעסען נישט צוגעלאָזט.

—

2677. אַ פּעראַינט. לאַזערין.

נישט בלויז דער פּאַפּאַראָווי קאָן דערלאַנגען אַ בקשה וועגען אָפּיעקונ-סטוואָ, נאָר אויך זיינע עלטערן.

רעדאַקציאָנס-קאָלעגיום: מ. בראַדערזאהן, ל. בראַנט, ח. י. בראָסטאָווסקי, ב. זינגער

פעראַנטוואָרטל. רעד.: ח. ליפּמאַן.

ארויסגעבער: פערלאַג „נייער פאָלקסבלאַט", פּראָדוציר-קאָאָפּעראַטיוו מיט פאַי-האַפטונג.

מעלדונגען.

הסתדרות „צעירי והחלוץ המזרחי" קילינסקאַ 44.

היום י"ד טבת 19-טען דעצעמבער תתקיים באולמנו בשעה 7 בערב שיחת חברים על הנושא: „תורה ומסורה — תורה ועבודה" ההרציא הח' יקיר — בסוף השיחה ובוחים. הכניסה לחברים חפשית. 889

אַכטונג, לאָדזער רבייטער!

מאָנטאָג, דעם 20. דעצעמבער, ל. י. פּינקט-לוך 8 אָווענד קומט-פאָר אַ דרינגענדע פער-זאַמלונג פון אַלע מיטגלידער פון דער יודי-שער אָפּטיילונג. אין לאָקאַל נאָוואָמיעסקאַ 27. מיט דער בעטיילונג און פאַרשטעהער פון צענט-ראַל-פערוואַלטונג. ערשיינט מאַסענווייז!

878 די פערוואַלטונג.

פרייע ערטער אין די פּראָפעסיאָנעלע לעדער-וואַרשטאַטען פון „אָרט".

אין די פּראָפעסיאָנעלע לעדער-וואַרשטאַטען פון „אָרט": 1) האַנד און מאַשין-שטיקעריי, 2) וועש נייהען און צושנײדען, 3) הוט פוצע-ריי, 4) מעכאַנישע וועבעריי, זענען פאַראַן ערטער. איינשרייבען קאָן מען זיך אין די קאַנצעלאַריע פון „אָרט" פּלאַץ קאָשטשעלני 4. אין די ביורע שעה'ן. 320

PRZYMUSOWE LICYTACJE.

Magistrat m. Łodzi — Wydział Podatkowy niniejszem podaje do wiadomości, że w dniu 28 grudnia r. b. między godz. 9—tą rano, a 4—tą po południu odbędą przymusowe licytacje ruchomości u niżej wymienionych osób za niewpłacone podatki:

1. Antecki J., Jakuba 13, szafa.
2. Adler W., Konstantynowska 59, meble
3. Abkin E., Konstantynowska 68, meble
5. Brandt L., Aleksandrowska 16, 400 kg. przędzy.
6. Bendkowski T., Aleksandryjska 34, urządzenie sklepu.
7. Befer J., Aleksandryjska 2, meble.
8. Bilow J., Cegielniana 109, meble.
9. Bok I., Jakuba 2, 2 kredensy.
10. Brajer M., Jakuba 3, 4 tuz. pończoch.
11. Berlin E., Jakuba 14. 3 paczki przędzy.
12. Beder Ch., Jakuba 10, kredens.
13. Basien R., Konstantynowska 58, maszyna do szycia, meble.
14. Bender Sz., Jerozolimska 7, szafa.
15. Brandes I., Konstantynowska 59, meble
16. Berger M., Konstantynowska 59, meble
17. Baum I. M., Zawadzka 21, meble.
19. Bacharjer M., Konstantynowska 72, zegar.
20. Beker S. M., Kamienna 20, meble.
21. Bornsztajn J., Kopernika 4, kredens.
22. Boksenberg A., Konstantynowska 90, meble.
23. Balcerzak K., Konstantynowska 90, komoda.
24. Błogowski J., Konstantynowska 86, szafa
25. Bursztyn M., Lipowa 27, kredens.
26. Balter S., Lipowa 27, meble; samowar
27. Cygielberg F., Zachodnia 49, meble.
28. Cukier M. Al. I Maja 45, meble.
29. Chajmowicz M. S., Aleksandryjska 18. meble.
30. Chmielewski M., Łagiewnicka 26, kredens.
31. Chenciński Sz., Sienkiewicza 20, meble
32. Chaber H. L., Konstantynowska 69, otomana.
33. Cytrynowski S., Kamienna 4, maszyna do szycia, zegar.
35. Cukierman A., Konstantynowska 30, meble.
36. Cymerman N., Kamienna 2, meble.
37. Cymerman J., Wschodnia 4, meble.
38. Baumgarten Sz., Lipowa 25, kredens
39. Białer Ch., Lipowa 20, zegar.
40. Bergman E., Lipowa 12, meble.
41. Bernsztajn B., Lipowa 9, kredens.
42. Białek H., Lipowa 3, meble.
43. Błaszkowski I., Młynarska 8, tremo.
44. Banet H., Młynarska 4, meble.
45. Blau L., Marysińska 4, meble.
47. Brotman J., Łagiewnicka 8, meble.
48. Braner B., Południowa 20, meble.
49. Blask I., Lutomierska 34, szafa.
50. Biedak R., Lutomierska 8, szafa.
51. Blisko E., Lutomierska 14, kredens.
52. Burchardt J., Lipowa 57, szafa.
53. Brzeziński St., Al. I Maja 38, meble.
54. Bornsztajn M., Traugutta 9, aparat do badania maszyn parowych.
55. Berysz Cylich, Łagiewnicka 9, meble.
56. Dłuzniewski E., Konstantynowska 58, maszyna do szycia, meble.
57. Dębowski A., Konstantynowska 63, meble.
58. Drzewolecki H., Kamienna 1, meble.
59. Dudelczyk W., Konstantynowska 57, kredens.
60. Danielski St., Konstantynowska 86, meble.
61. Dmowski M., Konstantynowska 86, 4 fotele.
62. Dratwa F., Lipowa 5, szafa.
63. Dobrodziej W., Łagiewnicka 27, otomana.
64. Engel I., Al. I Maja 8, pianino, kasa ogniotrwała.
65. Engel I., Aleksandrowska 75, meble.
66. Franjnd A. I, Al. I Maja 9, meble.
67. Fajntuch M., Aleksandryjska 34, maszyna do szycia.
68. Frydlender Sz., Aleksandrowska 111, kasa ogniotrwała.
69. Fajn Sz., Aleksandryjska 26, kasa ogniotrwała, 2 biurka.
70. Fiszera F. SS—wie, Piotrkowska 112, 10 szt. materjału wełn.
71. Friede N., Kilińskiego 25, szafa.
72. Fuks N., Konstantynowska 59, tremo
73. Frenkiel K., Konstantynowska 68, tremo
74. Fajn P., Konstantynowska 46, kredens.
75. Fiszer I., Konstantynowska 54, fortepian.
76. Fajersztajn M., Konstantynowska 56, szafa.
77. Ficińska J., Konstantynowska 86, szafa.
78. Flek M., Lipowa 9, szafa
79. Frysz S., Lutomierska 15, szafa.
80. Fajn Sz., Aleksandryjska 26, kasa ogniotrwała, 3 biurka, 700 kg. gumy.
81. Frydman M., Zachodnia 34, meble.
82. Grundman A., Aleksandrowska 1, 50 kg. skóry.

(dalszy ciąg jutro.)

Fale są wszędzie... Świat bywa pełen muzyki i śpiewu...

Dobry aparat lampowy, zaopatrzony w lekkie, precyzyjne a niedrogie

SŁUCHAWKI

„POINT BLEU"

(„Niebieski Punkt")

da zawsze czysty odbiór.

Słuchawki te i beztubowy tani GŁOŚNIK

SUPERTON III

dają na zmianę najwyższe zadowolenie przy słuchaniu radja.

Do nabycia wszędzie. 768

KLINIKA POŁOŻNICZO-GINEKOLOGICZNA

Dr. med. S. DRUEBINA, 6-go Sierpnia (Benedykta) 15/17, telefon 53-10.

Po gruntownym remoncie klinika została uruchomiona. Przyjmuje się na porody i operacje na I-szą i II gą klasę

Godziny przyjęć od 10-12. 779

עס קלינגט שוין איז גאַנץ לאָדז,

אַז אַלע אַרט בימעס. פּאַראַניעס, רעסטאָראַנען, אַפּעלאַציעס און אַלע געריכטס, - פינאַנס, - אַדמיניסטראַציע און קאָמונאַלע אינסטיטוציעס ווערן אַמבעסמעט, אַמפּילינסמען און אַמשנעלסטען ערלעדיגט און ביורא

„פּאַלאַנקאַ" אַלעיא 1 מאַי 7.

וויכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערן ערטיילט עצות און אָנווייזונגען אין אַלע שטייער-אַנגעלעגנהייטן דורך ה' ליאָן שוויצער איבערזעצונגען: האַנדעלס און פּריוואַט-קאָרעספּאָנדענץ, קאָנטראַקטן. פּראָטעסטירטע וועקסלען ווערן אַנגענומען אויסצומאָנען מיט איינענע קאָסטן. מיטגלידער פון פּראָפעסיאָנעלע פאַראיינען צאָלן 25% בילינגער.

KRYSZTAŁ PRIMUSOWY

Najnowszy specjalny produkt do maszynek „Primus", lamp żarowych, pieców naftowych ect.

Nie kopci! —Nie zanieczyszcza brenerów! —Bez zapachu!

Używany do piecyków wydaje więcej ciepła!

Żądać we wszystkich sklepach prowadzących naftę w **bańkach 2, 5, 10 litrowych plombowanych.**

T-wo Przemysłu Naftowego B-cia NOBEL w Polsce

BIURO: ŁÓDŹ SKŁAD:

Narutowicza 34, tel. 15-79 Wierzbowa 54, tel. 1-19

בעקאַנטמאַכונג.

די בעוואוסטע וואַרשאַווער פירמע א. ג. **J. KRZYPOW** האָט ערעפענט -:- אין -:-

לאָדז, 16 בענעדיקטא 16

א מעבעל-לאַגער

קויפט און פאַרקויפט אַלערליי מעבעל, דיוואַנעס, ניי-מאַשינען, ווי אויך גאַרדעראָבען, אַנטיקען און פעלצען. כ'קויף פּיאַנינאָס, און כ'צאָהל די העכסטע פּרייזן קומט און איבערצייגט אייך 982

OGŁOSZENIE.

Pierwsze Łódzkie Stowarzyszenie Kupców Detalistów Wojew. Łódzkiego

PIOTRKOWSKA 31, fr. III piętro, tel. 9-56

zawiadamia, że **Elektrownia Łódzka przyznała zrzeszonym w Stowarzyszeniu sklepów szereg ulg w taryfie za prąd** pod warunkiem nieprzyłączania do liczników ubikacyj mieszkalnych. Zaświadczenie do korzystania z tych ulg wydaje się P. T. Członkom w Biurze Stowarzyszenia codziennie od 10-ej do 1-ej pp. i od 4-ej do 8-ej g. wiecz. z wyjątkiem niedziel i świąt

מזל טוב צו דער פאַרלאָבונג פון פרל.

אַדעלאַ ראָזענבערג

מיט ה' **יעקב באַנדמאַן**

ווינטשען א האַרציגען מזל טוב

פאַמיליע לעדערמאַן 886

פּעלץ-וואַרע!

איז א גרויסע אויסוואַהל, אויף גינסטיגע בעדינגונגען

עמפּפעהלט:

Szwarzman i Grynszpan

Piotrkowska 17, Tel. 19-42.

קירזשנער-ווערק, אויפ'ן אָרט אונטער אונזערע פּערזענליכע לייטונג.

כ'קויף און רויען צושטאַנד פעלצען, מערדער, טכורזשען, וויעוויערקס און צאָהל די העכסטע פּרייזן.

Dr. ADAM

Grosglik

Al. Kościuszki 27, tel. 51-78

הויט און וועגערישע קראַנקה. רענטגען און ליכט-הייל אינסט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט.

Dr. med.

B. FROM

אַקושער און פרויען-קראַנקהייטען.

פּאָנסקאַ 12, טעל. 4.2-61

נעמט אָן פון 3—5 נאָכם. 755

Dr. S. SZNITKIND

Piotrkowska 14

הויט-און וועגער. קראַנקה. עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 9—11 פריה פון 1 ביז 4 נאָכם. און פון 7 ביז 9 אָוונד. 458

אַקושערסקע

נ' רעמאַ

אַנגעשטעלט אין דער קראַנקען-קאַסע האָט זיך איבערגעצויגען פון בזשעזשינער 13 אויף

2 מל נאַרסקא 2

(רוג בזשעזשינער). 703

נוצט אויס די געלעגנהייט!

נור אין דער פאַר'יום-טוב'-דיגער צייט!

זיידען-וואַרע?

צו בעדייטענד פאַרקלענערטע פּרייזען אין אַלע סאָרטען און קאָלירען קען מען בעקומען נור ביי דער פירמע

M. LEWINSON,
Piotrkowska Nr.39
tel. 18-73.

דער לאַגער איז אָפען אָהן מינוטג-הפסקה. 778

2 גוטע שפיהערים

ווי אויך א לערנמיידעל קענען זיך זאָפאָרט מעלדען ביי קאַליסקי, פּאָלודניאָווא 6, 880

א צעכעל-מאַשין

(דזשערגאַניע) פּאַסט ביי צו פערקויפען צו האָהרען ביי קאַליסקי, פּאָלודניאָווא 6. 880

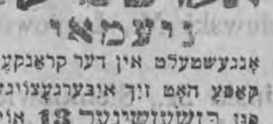

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.

נעמט אָן פון 6—9 אין אָוונד, פרויען—12 ביז 3 נאָכם. 873

Dr. med. **J. Szmerłowski**

פרויען-קראַנקה. און אַקושעריע נעמט אָן פון 3 ביז 5.

פּיעטער'קאָווער 17,

טעלעפאָן 7-13.

— ד"ר —

י. הערשטיינפעל

Zawadzka 15,
telefon 11-87

— — ספעציאַליסט פאַר — —

קינדער - קראַנקהייטען.

נעמט אָן אינדערהיים פון 8—10 פריה און פון 3—5 נאָכמיטאָג און אין לעטשניצע „פּאָמאָץ".

Dr. med.

J. Polakow

ספעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען

Konstantynowska 37ª

טעלעפאָן 39-75

נעמט אָן פון 5—6½ אָוו. אין דער היים און פון 2—3 אין דער לעטשניצע אויף גמערסמאַרק, פּעטריקאָווער 294.

Dr. med.

L. Pikielny

ספעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָזען און האַר - קראַנקהייטען

Nawrot 8,
telefon 19-90.

עמפּפאַנגט פון 4—7 אָוו. 549

Dr. med.

LUDWIK RAPEPORT

Pr. Narutowicza 25 (Dzielna) tel. 44-10.

ספעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן - קראַנקהייטען. נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוועגד.

פערקויף בילינ

(צוליב אַבריזע)

פּיאַנינאָס

פירמע ער. ווילער,

עס און שלאַפצימער, קינדער צימער, אויך קיך-איינריכטונגען.

44 גדאַנסקא 44,

קוקער-אָפּציגע, 1, שטאָק.

פון 3—4 נאָכם און פון 8 ביז 10 אין אָוונד. 890

Fabryka Waty.

א וואַטע פאַבריק אין בעטריב אין גוטען צושטאַנד זאָפאָרט איבערצוגעבען,

צו פערקויפען אָדער פערמיטהען. אָפערטען אונטער F. W. אין אַדמיניסטראַציע אָבצוגעבען. 885

א נייע 8 מעטער

זשאַקאַרד-מאַשין

70 צענטימעטער פאַר האַנדבעטריעב צו פערקויפען (פּרייז 200 דאָלאַר) צו זעהען: רייטער'ס גאַס 24 זשאָלינגע 1. 835

Dr. med.

G. Rosenberg

ספעציאַליסט פאַר מאַגען- און דאַרם - קראַנקהייטען.

צוריקגעקעהרט.

896

Dr. med.

H. LAJCHTER

קאָנסטאַנטינער 9 (רוג זאַכאָדניע) טעלעפאָן 49-66.

צאָהן=כירורג

ספעציאַליסט פון כירורגישע קראַנקהייטען ווי: שטשענקעס, גומענס, דזשאַנעלעס, צאָהן-פיסטולען א.ז.וו. נעמט אָן פון 1—3 און פון 7—8 אָוו. זונטאָג פון 10—12. 978

גאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז אין עלטער פון 48 יאָהר געשטאָרבען אונזער ליבע טאָכטער, מוטער, שוועסטער און שוועגערין

אסתר מירטענבוים

נ. ע.

די לוי' קומט פאַר היינט, זונטאָג, י"ד טבת, תרפ"ו, 12 א זייגער מיטאָג פון טרויער-הויז קאָנסטאַנטינער 59, וועגען וואָס ס'טוילען מיט אין גרויס צער

די טיעפבעטרויערטע הינטערבליבענע. 894

אַנאָנסען - פּרייז: ... אַבאָנעמענטס-פּרייז: ...

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.